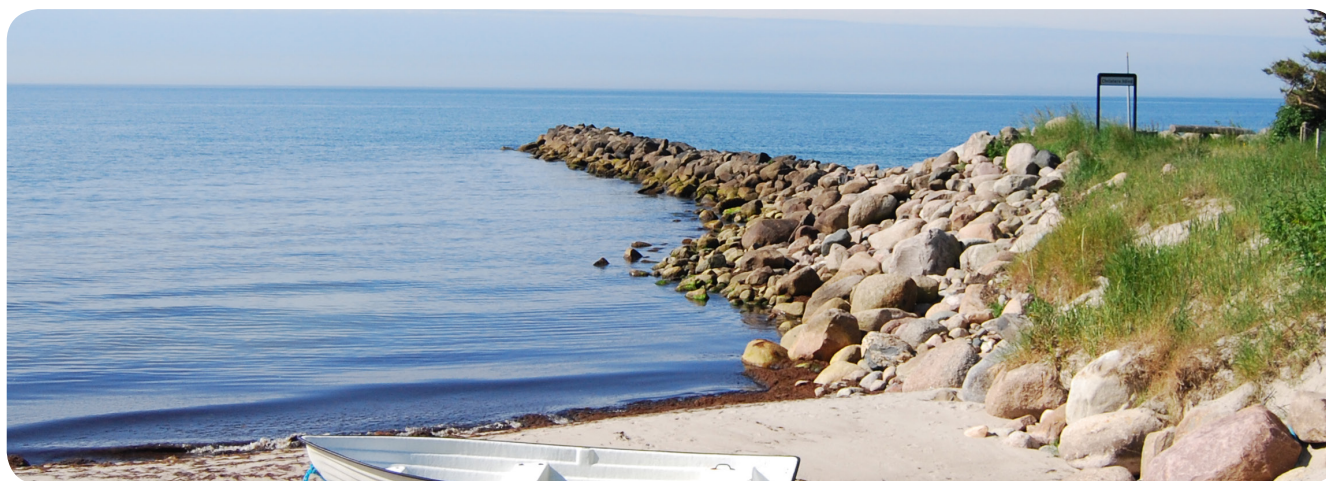

Energi- och klimatstrategi för Ystads kommun

2015-2020

Energi- och klimatstrategi för Ystads kommun

Antagen av kommunfullmäktige i Ystad, 2015-09-17 § 131.

Projektledare och författare:

Åsa Cornander

Arbetsgrupp:

Katarina Anker-Kofoed

Vinko Culjak

Åsa Cornander

Cecilia Ejlertsson

Eva Hansson

Jerker Håkansson

Andrea Nowag

Helén Nyquist

Mona Ohlsson Skoog

Christina Persson

Marie Strandberg

Hanna Tell

Henrik Uthas

Gustaf von Seth

Ronny Wiking

Kristian Ördell

Ystads kommun, Ledning o Utveckling – Avdelningen för strategiskt miljöarbete

Ystad 2014

Omslagsbilder:

Framsidan, första från vänster. Vindkraftverk. Åsa Cornander

Framsidan, övre raden från höger. Öppet landskap. Fredrik Ekblad

Framsidan, nedre raden från höger. Löderupsstrandbad. Åsa Cornander

Baksidan, första från höger. Strand. Fredrik Ekblad

Baksidan, övre raden från vänster. Vallmo i St Herrestad. Itta Johnsson

Baksidan, nedre raden från vänster. Vindkraftspark. Åsa Cornander

Förord

Klimatfrågan är en av vår tids ödesfrågor. Om jordens medeltemperatur fortsätter att stiga i nuvarande takt leder det till mycket allvarliga konsekvenser för den mångfald av arter som bl.a. producerar det syre vi andas och den mat vi äter. Klimatförändringarna kan också få förödande konsekvenser på människors liv genom höjda havsnivåer och ökade temperaturer med stor påverkan på människans bosättningar och aktiviteter. Det krävs kloka och modiga beslut och medvetet agerande såväl lokalt, regionalt, nationellt som globalt för att stoppa ökningen av växthusgasutsläppen.

Ystads kommun måste därför medverka i det samlade arbetet för att stoppa klimatförändringarna. Vi måste minska utsläppen av växthusgaser genom investeringar i effektiv klimat- och miljövänlig teknik i våra egna verksamheter och ställa motsvarande krav på de varor och tjänster vi upphandlar på marknaden. Då stimulerar vi framväxten av gröna jobb och bidrar till att företagen vi gör affärer med blir bättre på att utveckla teknik med den miljöprofil allt fler efterfrågar. Vi ska också med vår verksamhet underlätta för såväl personal som medborgare att göra klimat- och miljösmyta val i vardagen.

Enligt min mening ska energi- och klimatstrategin ses utifrån ovannämnda utgångspunkter. Strategin ska bidra till ett hållbart energisystem genom effektiv energianvändning, ökad andel förnybar energi och minskade klimatutsläpp.

Stefan Malmberg

Ordförande, miljöutskottet

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	8
Inledning.....	9
Bakgrund.....	9
Syfte.....	9
Mål och fokusområden.....	9
Åtgärds- och uppföljningsarbete.....	9
Internationella, nationella och skånska mål.....	11
EU:s energi- och klimatmål.....	11
Sveriges energi- och klimatmål.....	12
Skånes energi- och klimatmål.....	12
Miljöprogram för Ystads kommun.....	13
Åtgärdsarbete och uppföljning.....	13
100 % fossilbränslefritt Skåne 2020	15
Energiläget i Ystads kommun.....	16
Utsläpp av växthusgaser.....	16
Total energianvändning.....	17

Energi- och klimatmål för Ystads kommun.....	20
Övergripande mål.....	21
Klimatmål för Ystads kommun.....	21
Fokusområde 1: Samverkan och kommunikation.....	22
Fokusområde 2: Energianvändning.....	23
Fokusområde 3: Transporter.....	24
Fokusområde 4: Förnybar energi.....	25
Fokusområde 5: Konsumtion och avfall.....	26

Separat bilaga

Bilaga 1: Nulägesbeskrivning av energianvändning och förnybar energi i Ystads kommun

Sammanfattning

Det är en stor utmaning att begränsa de klimatförändringar som väntar och det är därför av stor vikt att utveckla Ystads kommun på ett långsiktigt och hållbart sätt. Syftet är att Energi- och klimatstrategi för Ystads kommun 2015-2020 ska ange inriktningen för hur Ystads kommun ska arbeta inom energi- och klimatområdet. Strategin har tagits fram på uppdrag av Kommunfullmäktige i Ystad och redovisar ett övergripande mål inom energi- och klimatområdet, ett klimatmål samt fem fokusområden med tillhörande mål.

Ystads kommun har goda förutsättningar för att bidra till ett hållbart energisystem genom effektiv energianvändning, ökad andel förnybar energi och minskade klimatutsläpp. Energi- och klimatstrategin utgår från fokusområdena *Samverkan och kommunikation*, *Energianvändning*, *Transporter*, *Förnybar energi* och *Konsumtion och avfall* som gemensamt ska bidra till kommunens övergripande mål inom energi- och klimatområdet samt klimatmålet.

Ett avgörande led i genomförandet av energi- och klimatstrategin är en effektiv och återkommande uppföljning. Målen ska följas upp och skapa engagemang för nya insatser. Det kommande åtgärdsarbetet ska engagera och involvera hela kommunen och i sin tur följas upp för att inspirera, sprida goda idéer, bidra till samarbeten samt identifiera behov av ytterligare insatser.

Inledning

Bakgrund

Att begränsa klimatpåverkan är en av vår tids största utmaningar och det krävs omfattande åtgärder och insatser i samhället för att det ska vara möjligt att lyckas. Vi har alla ett gemensamt ansvar där engagemang och samarbete från olika aktörer på alla nivåer kommer att bli nödvändig. Klimatförändringarna är till viss del kopplade till vårt sätt att konsumera och använda energi vilket innebär att vårt energisystem måste utgå från effektiv energianvändning samt ökad andel förnybara energikällor.

Sveriges kommuner har en betydande roll i det regionala energi- och klimatarbetet genom sina möjligheter att anpassa sitt arbete utifrån de lokala förutsättningarna. De har även en central roll avseende arbetet med planering och uppbyggande av grundläggande infrastruktur som är en förutsättning för att omvandla transportsektorn från fossilberoende till fossiloberoende. Detta kan ske genom t ex planering i kollektivtrafiknära lägen och ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät. Kommuner har också stora möjligheter att genomföra specifika åtgärder som exempelvis energieffektivisering av fastigheter, inköp av miljöanpassade fordon, utbilda elever samt engagera medborgare, lokalt näringsliv och organisationer. Genom dessa åtgärder har kommuner möjlighet att föregå som gott exempel och därmed påverka det lokala samhället. Ett framgångsrikt energi- och klimatarbete förutsätter aktiva insatser och samverkan såväl internt inom kommunen som externt från andra aktörer och medborgare.

Ystads kommuns Energi- och klimatstrategi har tagits fram av Avdelningen för strategiskt miljöarbete i dialog med representanter från kommunens förvaltningar och bolag.

Syfte

Energi- och klimatstrategin för Ystads kommun syftar till att identifiera kommunens särskilda förutsättningar för att bidra till ett hållbart energisystem genom effektiv energianvändning, ökad andel förnybar energi och minskade

klimatutsläpp. Strategin ska även gå i linje med övriga styr- och planeringsdokument och är en fördjupning av energi- och klimatområdet i Ystads kommuns miljöprogram som antogs 21 augusti 2014. Vidare är syftet att strategin ska fungera styrande, vägledande och pådrivande i kommunens arbete inom energi- och klimatområdet. Slutligen syftar strategin till att Ystads kommun bidrar till att Sveriges klimatmål uppnås.

Ystads kommun har antagit utmaningen 100 % fossilbränslefritt Skåne 2020 vilket kräver ett aktivt och målmedvetet arbete för att minimera och slutligen helt utesluta användningen av fossilt bränsle.

Mål och fokusområden

Energi- och klimatstrategin utgår från fem utvalda fokusområden som tillsammans ska bidra till kommunens övergripande mål inom energi- och klimatområdet och klimatmål för år 2030 samt etappmålen för år 2020 och 2025, se illustration 1. De utvalda fokusområdena nedan ska utifrån deras olika perspektiv tillsammans hantera klimatutmaningen.

- Samverkan och kommunikation
- Energianvändning
- Transporter
- Förnybar energi
- Konsumtion och avfall

Målsättningarna i Ystads kommuns energi- och klimatstrategi syftar till att vara specifika, mätbara, accepterade, realistiska och tidssatta samt avser såväl kommunen som geografiskt område som kommunen som verksamhet.

Åtgärds- och uppföljningsarbete

För att uppnå målen kommer åtgärder tas fram i samband med framtagandet av Miljöprogrammets handlingsplan. Även uppföljningen som sker årligen kommer att genomföras i samband med Miljöprogrammets uppföljning.

Övergripande mål inom energi- och klimatområdet för Ystads kommun år 2030

I Ystads kommun är det lätt att leva, bo och resa energieffektivt och fossilbränslefritt. Ystads kommun arbetar för ett långsiktigt hållbart energisystem baserat på förnybara energikällor. Det finns ett starkt engagemang för energi- och klimatarbetet hos kommunens invånare och samarbetet mellan näringsliv och offentliga aktörer är klimatmedvetet och bygger på god kommunikation. Ystad är en kommun som genom effektiv energianvändning och förnyelsebara energikällor bidrar till ett uthålligt samhälle.

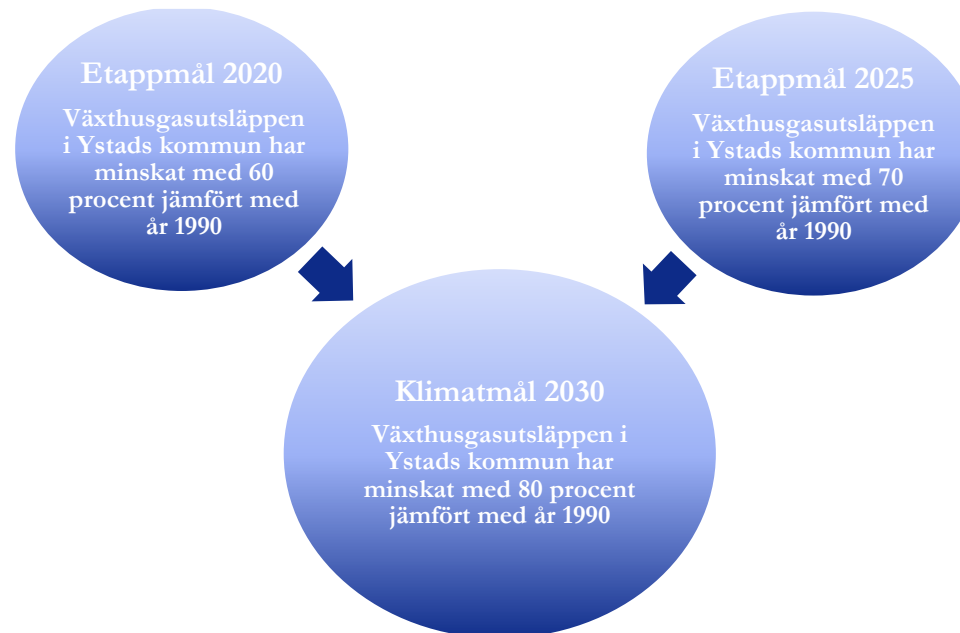

Illustration 1: Övergripande mål inom energi- och klimatområdet för Ystads kommun år 2030 samt klimatmålet till år 2030 med tillhörande etappmål 2025 och 2020 för Ystads kommun

Internationella, nationella och skånska mål

Var än vi befinner oss på jorden så påverkar utsläppen av växthusgaser vårt klimat. Det krävs därför ett internationellt samarbete för att minska utsläppen och förhindra allvarliga konsekvenser av klimatförändringarna. Sverige arbetar för att minska sin negativa klimatpåverkan och deltar i de internationella klimatförhandlingarna.

EU:s energi- och klimatmål

EU står för cirka 10 procent av världens växthusgasutsläpp, nästan 80 procent av EU:s utsläpp kommer från produktion och användning av energi, bland annat transporter⁴. Grunden för det internationella samarbetet gällande att minska växthusgasutsläppen är FN:s ramkonvention om klimatförändringar UNFCCC samt det tillhörande Kyotoprotokollet, som är ett internationellt samarbete med bindande skyldigheter för industriländerna att minska sina växthusgasutsläpp.

Den första åtagandeperioden för Kyotoprotokollet löpte ut år 2012 och förhandlingarna inriktas för närvarande på hur framtida internationella regler ska utformas efter år 2012 samt på längre sikt. FN:s artonde partsmöte under klimatkonventionen, COP 18 i Doha, ägde rum i slutet av 2012 där länderna enades om en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet samt att den globala temperaturökningen ska hållas under två grader.

EU:s övergripande klimatmål är att hindra den globala uppvärmningen från att öka med mer än två grader jämfört med tiden innan industrialiseringen startade. EU har enats om tre mål som ska vara uppfyllda fram till år 2020 vilka syftar till att minska växthusgasutsläppen, öka energieffektiviteten och höja andelen förnybar energi.

EU är med i förhandlingarna om ett världsomfattande klimatavtal. Om ett sådant avtal nås ska EU minska sina utsläpp av växthusgas med 30 procent, om andra industriländer gör jämförbara sänkningar.

EU:s energi- och klimatmål till år 2020

Utsläppen av växthusgaser har minskat med 20 procent jämfört med 1990 års nivåer (till och med 30% om förhållandena är gynnsamma).

Andelen förnybar energi motsvarar 20 procent av energianvändningen i EU. I detta mål ingår att andelen biodrivmedel ska vara 10 procent av trafikens energianvändning

Energieffektiviteten ska ha ökat med 20 procent.

4 Europeiska kommissionen, 2014: Insyn i EU-politiken: Klimatåtgärder

Sveriges energi- och klimatmål

Den svenska klimatpolitiken bygger till stor del på samarbete inom EU och under senare år har den svenska klimatpolitiken utvecklats mot en starkare EU-integration och ett mer djupgående internationellt samarbete. Målsättningarna för Sveriges klimat- och energipolitik grundas på de internationella målen. Sveriges riksdag beslutade i juni 2009 om en ny klimat- och energipolitik och de två propositionerna⁵ ”En sammanhållen klimat- och energipolitik” beskriver den nuvarande klimatpolitiken.

Sverige har sexton miljö kvalitetsmål⁶ som beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Av de sexton nationella miljö kvalitetsmålen är främst *Begränsad klimatpåverkan*, *God bebyggd miljö* och *Frisk luft* relevant för energi- och klimatarbetet.

Sveriges energi- och klimatmål till år 2020

Utsläppen av växthusgaser har minskat med 40 procent jämfört med 1990 års nivåer.

Andelen förnybar energi motsvarar 50 procent av energianvändningen i Sverige.

Energianvändningen har minskat med 20 procent jämfört med år 1990.

Minst 10 procent av transporternas energianvändning är förnybar.

Skånes energi- och klimatmål

Ambitionen i Skånes energi- och klimatarbete är minst lika höga som de nationella målen. Energi- och klimatarbetet måste drivas gemensamt av alla aktörer i Skåne, såväl myndigheter och enskilda företag som medborgare.

År 2009 beslutades det om sex klimatmål för Skåne i form av delmål under det nationella miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*. Klimatmålen ska fungera vägledande, stödjande och stimulerande för klimatarbetet i Skåne. Fem av delmålen faller inom ramen för Ystads energi- och klimatstrategis fokusområde: utsläpp av växthusgaser, effektivare energianvändning, förnybar el, transporter och biogas.

Skånes energi- och klimatmål till år 2020

Utsläppen av växthusgaser har minskat med 30 procent jämfört med 1990 års nivåer.

Andelen producerad förnybar el är 6 TWh högre än år 2002.

Energianvändningen har minskat med 10 procent jämfört med genomsnittet för åren 2001-2005.

Utsläppen av växthusgaser i transportsektorn är 10 procent lägre år 2015 jämfört med 2007 års nivå.

Produktionen av biogas är uppe i 3 TWh.

5 Prop. 2008/09:162 & Prop. 2008/09:163

6 Den svenska miljö målsportalen, <http://www.miljomal.nu/>

Miljöprogram för Ystads kommun

Ystads kommuns Miljöprogram antogs den 21 augusti år 2014 av kommunfullmäktige i Ystad. Programmet anger inriktningen för kommunens miljöarbete, både i kommunen som geografiskt område och för kommunens alla verksamheter och kommunala bolag, och utgörs av ett övergripande mål samt fem strategiska miljömål. Det övergripande målet går i linje med Sveriges generationsmål och de strategiska miljömålen bygger på Länsstyrelsen Skånes identifierade utmaningar där de nationella miljökvalitetsmålen är inarbetade.

Miljöprogrammets handlingsplan ska redovisa åtgärder framtagna av kommunens samtliga verksamheter och bolag. Åtgärderna ska tillsammans bidra till att det övergripande målet och de fem strategiska miljömålen uppnås. De åtgärder som är kopplade till energi- och klimatområdet bidrar även till att uppnå målen i denna strategi.

De strategiska miljömål som i Ystads kommuns miljöprogram främst är kopplade till energi- och klimatområdet är mål 4 och 5, se illustration 2.

Åtgärdsarbete och uppföljning

Det pågår ett kommunövergripande arbete med att ta fram åtgärder för att uppnå målen som är framtagna i Miljöprogrammet för Ystads kommun. Detta arbete kommer att kopplas samman med åtgärdsarbetet för Energi- och klimatstrategin.

För att Ystads kommuns Energi- och klimatstrategi ska få genomslag och hållas levande krävs kontinuerlig uppföljning av målen. Energi- och klimatarbetet måste röra sig i rätt riktning i förhållande till de uppsatta målen. Den återkommande uppföljningen ska klargöra hur arbetet fortskrider samt ge underlag för att bedöma om insatserna som genomförs är tillräckliga. Uppföljningen av Energi- och klimatstrategin sker i samband med uppföljningen av Miljöprogrammet.

Övergripande mål

Ystads kommun överlämnar till nästa generation ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför kommunens, regionens och Sveriges gränser.

Strategiska miljömål

1. Havet, sjöarna och vattendragen har en god miljö.

2. Förvaltningen av kommunens mark- och vattenresurser är hållbar.

3. Natur- och kulturvärden bevaras, den biologiska mångfalden är stor och det finns goda möjligheter för friluftsliv.

4. Alla verksamheter i kommunen har en konsumtion som är skonsam för miljön och socialt hållbar.

5. Transporter och infrastruktur är miljöanpassade och möjligheter finns till ett liv fritt från fossilt bränsle.

Illustration 2: Miljöprogrammet för Ystads kommuns övergripande mål och strategiska mål.

100 % fossilbränslefritt Skåne 2020

Klimatsamverkan Skåne driver uppdraget ”100 % fossilbränslefritt Skåne 2020” i syfte att få kommuner, organisationer, företag och privatpersoner i Skåne att minska sin påverkan på klimatet. Utmaningen skapades i november 2009 i samband med att den regionala Klimatberedningens arbete antogs. Beredningen leddes av Region Skåne i samarbete med Kommunförbundet Skåne, Länsstyrelsen Skåne med flera. Arbetet visade på allvaret i situationen globalt men också möjligheterna som ligger i att agera lokalt.

Region Skåne var först att anta utmaningen vilket har följts av att många kommuner, företag och privatpersoner har anslutit sig. I mars 2010 bildades Klimatsamverkan Skåne som är ett samarbete mellan Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Kommunförbundet Skåne vilka idag tillsammans förvaltar uppdraget ”100 % fossilbränslefritt Skåne 2020”.

I Ystads kommun antogs utmaningen av kommunstyrelsen i april 2012 då Miljöutskottet fick i uppdrag att inarbeta utmaningen i det nya Miljöprogrammet samt i den nya Energi- och klimatstrategin.

Utmaningen innebär att Ystads kommun åtar sig att vara aktiv och ska eftersträva:

- Ingen fossil energi i byggnader, vilket innebär att kommunen inte använder fossil energi för värme och kyla i byggnader som ägs eller hyrs.
- Inget fossilt bränsle i transporter, vilket innebär att kommunen inte använder fossilt bränsle i egna transporter, resor eller köpta transporttjänster.
- Ingen fossil el, vilket innebär att kommunen inte använder fossil el i den egna verksamheten och köper miljömärkt el av någon sort.

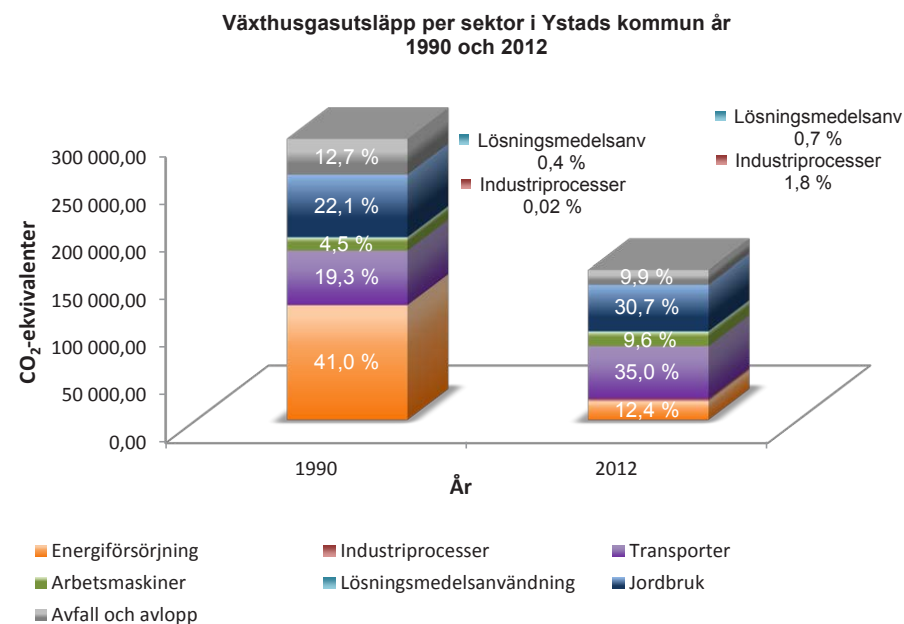
Utmaningen gäller kommunen som organisation och dess verksamheter inklusive de kommunala bolagen.

Energiläget i Ystads kommun

I detta avsnitt presenteras Ystads kommuns utsläpp av växthusgaser samt den totala energianvändningen i kommunen, per sektor och energislag. En mer detaljerad beskrivning av energianvändningen i varje sektor presenteras i Bilaga 1: Nulägesbeskrivning av energianvändningen och förnybar energi i Ystads kommun.

Utsläpp av växthusgaser

Under perioden 1990 – 2012 har de totala utsläppen av växthusgaser i Ystads kommun minskat med drygt 53 procent. Totalt var växthusgasutsläppen från Ystads kommun 157 769 CO₂-ekvivalenter¹ år 2012² och transporterna stod för de största utsläppsandelarna. Den största minskningen under perioden har skett i energiförsörjningssektorn med nästan 84 procent. Minskningen beror till stor del på energieffektiviseringsåtgärder och utfasningen av fossilbränsleberoende uppvärmning. Vidare har även utsläppsminskningar skett i jordbrukssektorn med drygt 25 procent samt för avfall och avlopp med cirka 58 procent. Under perioden har industriprocesser ökat i utsläppsmängder och transportsektorn ökat i utsläppsandelar (den faktiska mängden utsläpp från transporter har däremot minskat).

Figur 1: Utsläpp av växthusgasutsläpp i Ystads kommun presenterat per sektor under perioden 1990-2012.
Källa: Nationella emissionsdatabasen, Regional Utveckling och Samverkan i miljöledningssystem,
<http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/rus/Sv/statistik-och-data/nationell-emissionsdatabas/Pages/default.aspx>

¹ Naturvårdsverkets definitionen av koldioxidekvivalenter: ”mängd koldioxidutsläpp som skulle orsaka samma strålningsdrivning som ett utsläpp av en annan välblandad växthusgas eller en blandning av välblandade växthusgaser, alla multiplicerade med deras respektive globala uppvärmningspotential för att ta hänsyn till de olika tidslängder de stannar kvar i atmosfären”

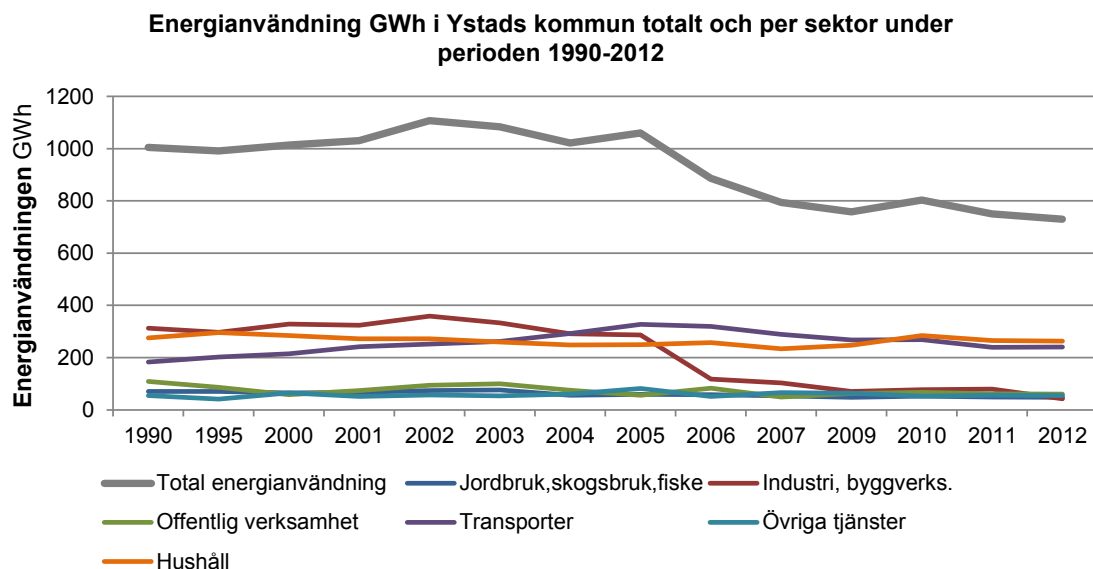
² Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet, 2014, <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/rus/Sv/statistik-och-data/nationell-emissionsdatabas/Pages/default.aspx>.

Total energianvändning

Nedan presenteras den totala energianvändningen i Ystads kommun under perioden 1990-2012. Energinvändningen har från år 1990 fram till år 2005 inte förändrats nämnvärt medan energianvändningen mellan år 2005 och år 2012 tydligt minskat med 31 procent. Den största minskningen under perioden har skett i industrisektorn vilken tros till stor del bero på nedläggningen av sockerbruket i Köpingsbro år 2006.

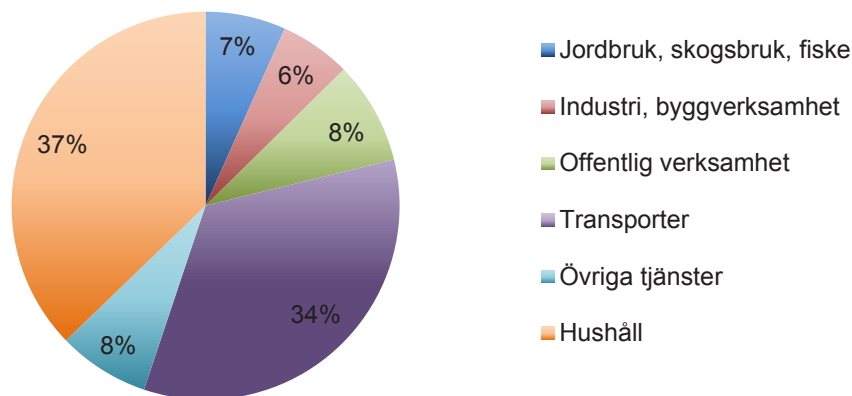
Under perioden 1990-2012 har energianvändningen per person i kommunen minskat med drygt 36 procent och under samma period hade befolkningens mängden ökat med cirka 14 procent. Den stora minskningen beror främst på nedläggningen av sockerbruket. Energinvändningen per person var år 2012 cirka 0,026 GWh i Ystads kommun och motsvarande siffror för Skåne och Sverige var 0,029 respektive 0,042 GWh³. För att ha en hållbar energianvändning måste den minska även om kommunen expanderar. De mål som rör energianvändningen måste utvärderas utifrån de förändringar som sker generellt i samhället och som bidrar till energianvändningen.

Figur 2: Energinvändningen i Ystads kommun totalt och per sektor perioden 1990-2012.

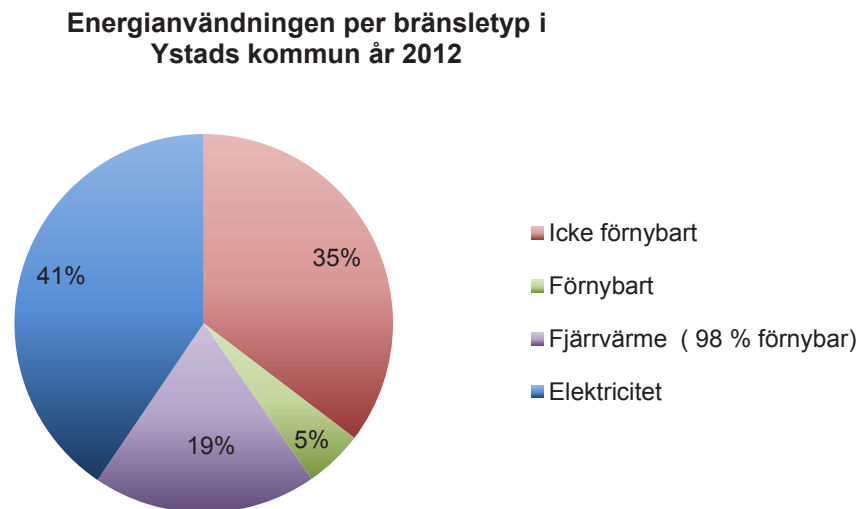
Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Den totala energianvändningen i Ystads kommun var 730 GWh år 2012. Hushållssektorn (småhus, flerbostadshus och fritidshus) stod för den största andelen av energianvändningen, 37 procent, följt av transportsektorn som stod för 34 procent, se figur 3.

Figur 3: Energinvändningen fördelat per sektor i Ystads kommun år 2012. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Energinvändningen per bränsletyp i Ystads kommun år 2012 presenteras i figur 4. Elektricitet och icke förnybart bränsle stod för den största andelen av den totala energianvändningen, 41 respektive 35 procent. Förnybart bränsle stod enbart för 5 procent och resterande 19 procent var fjärrvärme. När det gäller elektricitet är delar av denna förnybar. Hur stor del som är förnybar framgår dock inte av tillgänglig statistik. Fjärrvärmerna i kommunen utgörs av 98 procent förnybar energi, vilket diskuteras mer ingående i Bilaga 1: Nulägesbeskrivning energianvändning och förnybar energi i Ystads kommun.

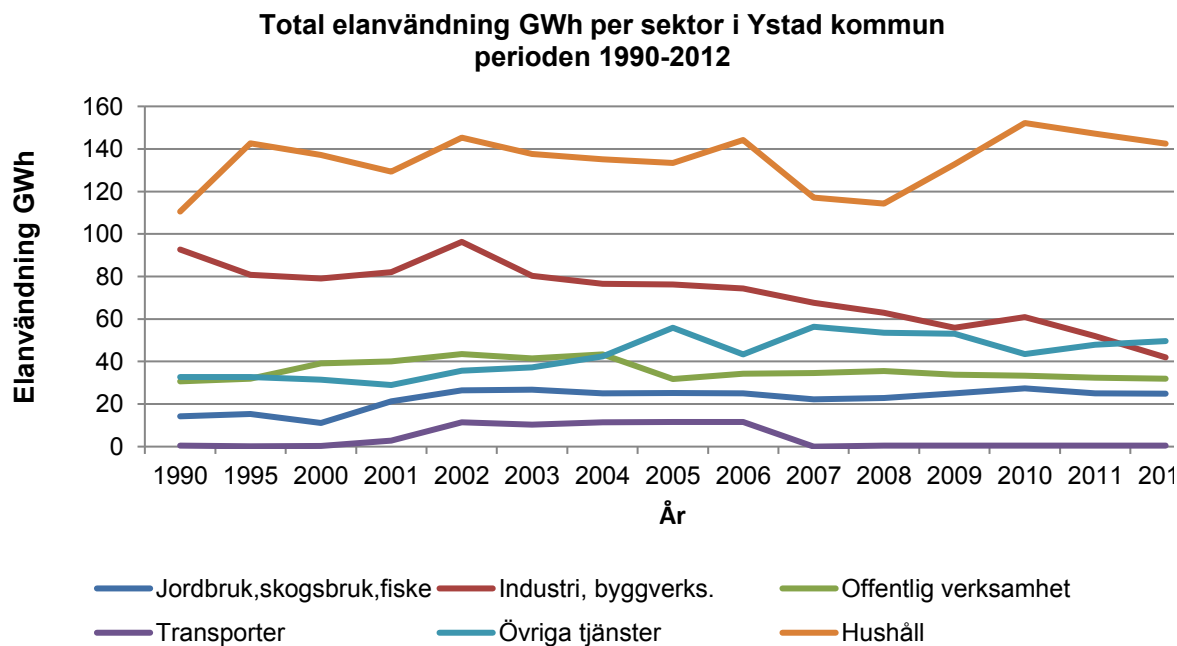

Figur 4: Energinvändningen fördelat per bränsletyp i Ystads kommun år 2012. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Elanvändning

I Ystads kommun finns två elnätsägare, Ystad Energi AB och E.ON. Ledningsområdet som ägs av Ystad Energi sträcker sig från Ystad Sandskog och västerut. Resterande elnät tillhör E.ON. Ystad Energi har cirka 13 000 kunder vilket motsvarar 3/4 av Ystads kommuns elabonnemang och under år 2011 levererades drygt 216 GWh el i Ystad Energis elnät.

Den totala elanvändningen i Ystads kommun år 2012 var cirka 291 GWh och hushållssektorn stod för den största elanvändningen på 49 procent. Under perioden 1990-2012 har en ökning av elanvändningen främst skett i hushållssektorn, jordbrukssektorn och övriga tjänster medan industrisektorn har minskat. Den totala elanvändningen under perioden har endast ökat med 3,5 procent.

Figur 5: Elanvändningen i Ystads kommun fördelat per sektor perioden 1990-2012.

Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se.

Energi- och klimatmål för Ystads kommun

Ett övergripande mål, tre klimatmål och fem fokusområden med stor potential

Övergripande mål inom energi- och klimatområdet för Ystads kommun år 2030

I Ystads kommun är det lätt att leva, bo och resa energieffektivt och fossilbränslefritt. Ystads kommun arbetar för ett långsiktigt hållbart energisystem baserat på förnybara energikällor. Det finns ett starkt engagemang för energi- och klimatarbetet hos kommunens invånare och samarbetet mellan näringsliv och offentliga aktörer är klimatmedvetet och bygger på god kommunikation. Ystad är en kommun som genom effektiv energianvändning och förnyelsebara energikällor bidrar till ett uthålligt samhälle.

Klimatmål för Ystads kommun

- ✓ Växthusgasutsläppen i Ystads kommun har år 2020 minskat med 60 procent jämfört med år 1990 (49 % minskning från år 1990-2011).
- ✓ Växthusgasutsläppen i Ystads kommun har år 2025 minskat med 70 procent jämfört med år 1990.
- ✓ Växthusgasutsläppen i Ystads kommun har år 2030 minskat med 80 procent jämfört med år 1990.

Fokusområde 1: Samverkan och kommunikation

Samverkan och kommunikation är ett viktigt och avgörande fokusområde för att energi- och klimatarbetet i Ystads kommun ska få genomslag. Kommunikation ligger som grund för att skapa förståelse, insikt och vilja. God kommunikation ska ske både inom kommunens verksamhet och ut mot medborgare och näringsliv. Även kommunikationen ut till berörda aktörer är värdefull, främst för att skapa möjlighet till samarbete och därmed skapa synergier och vilja att sträva mot gemensamma målsättningar.

För att nå ett långsiktigt energi- och klimatarbete måste de kommunala åtagandena förankras inom samtliga delar av kommunens verksamheter. Alla aktörer inom kommunens verksamhet måste vara medvetna om sina roller och sitt ansvar för att kommunens mål för energi- och klimatområdet ska uppnås. En god intern kommunikation ger även möjlighet att lyfta fram de medarbetare som är engagerade och drivande i frågorna vilket möjliggör samarbete med andra eldsjälar så att arbetet blir mer effektivt.

Kommunen har även stora möjligheter att påverka barn och ungdomar i skolorna genom att ta upp teoretiska frågor i undervisningen samt genomföra praktiska åtgärder såsom att minska elevernas energianvändning och påverkan på miljön och klimatet. Det bidrar också till en större medvetenhet hos eleverna kring problematiken relaterat till vår konsumtion och vilken påverkan den har på vår miljö. Ett annat viktigt verktyg är arbetet med att certifiera skolor och förskolor med Grön Flagg.

Mål till år 2020

- ✓ I Ystads kommuns verksamheter har samtliga medarbetare en god inblick och förståelse för kommunens energi- och klimatarbete och energi- och klimatarbetet ingår i alla verksamheter.
- ✓ Näringsliv och medborgare i Ystads kommun är delaktiga och har en god inblick och förståelse för kommunens energi- och klimatarbete.
- ✓ Ystads kommun sprider kunskap och information, internt och externt, rörande energi- och klimatarbetet kontinuerligt via hemsida, annonsering, pressreleaser och ledningsgrupper.
- ✓ Upprätthålla och utveckla ett gott samarbete inom regionen gällande energi- och klimatrelaterade projekt.

Fokusområde 2: Energianvändning

Möjligheten att nå flera av miljömålen såsom exempelvis Begränsad klimatpåverkan, Bara naturlig försurning och God bebyggd miljö påverkas av energiproduktionen och energianvändningen i samhället. Kommunen måste därför driva energiarbetet framåt både när det gäller effektivisering, energiproduktion och energianvändningen i stort.

Riksdagen har beslutat att Sverige ska minska energianvändningen i bostäder och lokaler med 20 procent till år 2020 och 50 procent till år 2050⁷. Enligt EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda 2010/31/EU ska alla nya byggnader senast 31 december år 2020 vara så kallade näranollenergibyggnader. Även renovering av befintliga byggnader ska stimuleras att utgå från näranollstandard⁸.

Den totala energianvändningen i Ystads kommun har sedan 2005 tydligt minskat. Energieffektivisering är en viktig del eftersom en stor del av energin används i lokaler och bostäder. Det kommunala fastighetsbeståndet i Ystads kommun har redan idag kommit långt när det gäller energieffektiviseringsåtgärder men det finns fortfarande stor förbättringspotential. För att lyckas minska energianvändningen har kommunen stora möjligheter att påverka, dels vad det gäller kommunens egen energianvändning, men även vad det gäller spridning av information och kunskap om möjligheterna till exempelvis energieffektivt byggande så att detta når ut till allmänheten och därmed kan leda till ett energieffektivt samhälle.

Mål till år 2020

- ✓ Den totala energianvändningen per person i Ystads kommun har minskat med 10 procent jämfört med år 2012 (år 2012; 0,026 GWh, år 1990-2012; 36,6 procent minskning).
- ✓ Energianvändningen i Ystads kommuns kommunalägda bostäder och lokaler är fossilbränslefri. Detta innebär att kommunen inte använder fossil energi för värme och kyla samt köper miljömärkt el.
- ✓ Energianvändningen i Ystads kommuns kommunalägda lokaler och bostäder följer EU:s regler och minimikrav för energiprestanda (direktiv 2010/31/EU⁹).

7 Energimyndigheten, 2012, <http://www.energimyndigheten.se/sv/Foretag/Energieffektivt-byggande/>

8 EU-direktivet om byggnaders energiprestanda - konsekvenser och behov av förändringar i det svenska regelverket. Boverket, 2010

9 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2010/31/EU, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:153:0013:0035:SV:PDF>

Fokusområde 3: Transporter

Förbränning av fossila bränslen står för det största bidraget till växthusgasfekten. Transportsystemet är i dagsläget i stor utsträckning beroende av fossila bränslen och inrikestransporten står för nästan en tredjedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser. Därför måste transportsektorn övergå till att i större utsträckning använda fossilfria bränslen genom att på så sätt minska sina bidrag till växthusgasutsläppen. Det är emellertid också viktigt att vi avsevärt minskar våra transporter.

Samhället är idag i stor utsträckning beroende av biltransporter och invånarna i Ystads kommun åker mer bil än riksgenomsnittet. En resevaneundersökning¹⁰ från 2007 och en från 2013¹¹ visar att andelen bilresor har ökat och andelen resor till fots har minskat. Under 2013 skedde 66 procent av personresorna i Ystads kommun med bil.

Ystads kommun kan på flera sätt arbeta för att minska antalet transporter. Några exempel är kommunens egen fordonsflotta, personalens tjänsteresor, bilsnål samhällsplanering samt utformningen av kollektivtrafiken. Det finns även andra områden som kommunen inte har direkt rådighet över men där det ändå finns insatser att göra som exempelvis informationskampanjer, beteende- och attitydförändring och logistiklösningar.

För att det i Ystads kommun ska vara möjligt att transportera sig på ett hållbart sätt, dels vad det gäller gång-, cykel- och kollektivtrafiken och dels tillgången på förnybara drivmedel, måste kommunen verka aktivt för att stödja och förbättra möjligheterna till detta.

Under våren 2015 har beslut tagits om att upprätta en snabbbladdstation för elbilar i Ystad som en strategisk dellänk i en större infrastrukturutbyggnad för snabbbladdstationer i Halland och Skåne. Samtidigt planeras för etablering av fem långsamladdare i de centrala delarna av Ystad.

10 Skånetrafiken, 2007; Resvanor Syd 2007 – sammanställning av resultat

11 SWECO, 2013; Resvaneundersökning 2013 - Kommunrapporter

Mål till år 2020

- ✓ Fordonsparken i Ystads kommuns verksamheter och de transporter som kommunen anlitar drivs av fossilfritt bränsle eller med den miljömässigt bästa tekniken med lägst emissioner.
- ✓ Ystads kommun arbetar aktivt med infrastruktur för att underlätta persontrafik på järnväg.
- ✓ Det finns ett utbyggt gång- och cykelvägnät som underlättar arbetspendling och transport till och från skola samt gena cykelvägar till grannkommunerna.
- ✓ I Ystads kommun har kollektivtrafikens andel av det motoriserade resandet fördubblats jämfört med år 2007 (2007; kollektivtrafikens marknadsandel 14 %).
- ✓ Andelen korta bilresor (mindre än 5 km) har minskat med 10 procent i Ystads kommun jämfört med år 2010.
- ✓ Insamling och transporter av avfall ska planeras med avseende på minimerad miljö- och klimatpåverkan.
- ✓ Samordnad Varudistribution har utvecklats och omfattar fler varukategorier.

Fokusområde 4: Förnybar energi

Genom satsning och ökade investeringar i förnybar energi minskar användningen av fossila bränslen snabbt. Kommuner har möjlighet att genomföra insatser inom många olika områden. Satsningar kan ske inom bland annat vindkraft, bioenergi, solenergi och förnybar fjärrvärmeproduktion. Det krävs ett aktivt och målmedvetet arbete för att minimera och slutligen helt utesluta användningen av fossilt bränsle.

I dagsläget har Ystads kommun förnyelsebara energikällor i form av vindkraftverk, fjärrvärme (varav 98 % är förnybart), solenergi och bioenergi. Ystads kommun har antagit utmaningen 100 % fossilbränslefritt Skåne 2020 vilket bland annat kräver strategisk planering av förnybar energi och redan idag arbetas och planeras det för etablering av förnybar energiproduktion. För att uppnå ett hållbart transportsystem krävs en omställning till förnybara och hållbara drivmedel.

Ett annat sätt att gynna produktion och användning av förnybar energi är att ha tydliga placeringsdirektiv för de stiftelser som kommunen förvaltar. Genom placeringsdirektiven är det möjligt att t ex undvika miljöskadlig verksamhet och verksamheter som är beroende av fossila bränslen.

Mål till år 2020

- ✓ Ystads kommun verkar allmänt för att främja förnybar energianvändning och energiproduktion.
- ✓ Av den totala energianvändningen i Ystads kommun är minst 50 procent från förnybara energikällor.
- ✓ I Ystads kommun har produktionen av förnybar el ökat till 70 GWh (2007; 34 GWh).
- ✓ I Ystads kommun produceras 40 GWh biogas (2007; 12 GWh).

Fokusområde 5: Konsumtion och avfall

Sveriges generationsmål uttrycker att vi ska lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta, utan att vi orsakar ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Vårt konsumtionsmönster spelar här en betydande roll. Från 1980 har människan använt mer resurser per år än vad naturen har att erbjuda oss¹².

Den svenska konsumtionen ger upphov till omfattande utsläpp av växthusgaser – även utanför Sveriges gränser. Allt vi konsumerar påverkar miljön på ett eller annat sätt och sträcker sig över hela produktens livscykel, från råvara till avfall. Avfallshanteringen är därför en viktig del i arbetet med att nå miljömålen. Sverige har som mål att mängden avfall inte ska öka och att material och energi i avfall ska tas till vara i så hög grad som möjligt. Ystads kommun arbetar med avfallshantering utifrån avfallstrappan, vilken grundar sig på EU:s avfallsdirektiv. Avfallstrappan innebär att avfall i första hand ska förebyggas, i andra hand återanvändas, i tredje hand återvinnas och därefter exempelvis energiåtervinnas. I sista hand gäller deponering.

Under 2014-2015 pågår arbetet med att ta fram en ny Renhållningsordning som ska gälla 2016-2020. Fram tills dess att den nya renhållningsordningen är antagen av kommunfullmäktigt gäller den nuvarande. Föreslagna fokusområden och effektmål i den kommande Renhållningsordningen 2016-2020 är listade i figur 6.

År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015

År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015

År 2018 är 50 % av matavfallet utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre.

År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverad för respektive material jämfört med år 2015

År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016

År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll

År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria

År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016

Figur 6: Föreslagna fokusområden och effektmål i Ystads kommuns nya Renhållningsordning 2016-2020 (ännu ej antagen september 2015)

12   ¹RUS - Länsstyrelserna i samverkan, 2014; Guide till lokalt arbete med miljömål

Ett sätt att få ett heltäckande mått på hur människors konsumtion påverkar jordens resurser är att räkna på ekologiska fotavtryck. Skulle alla i världen leva och konsumera som en genomsnittlig svensk behöver vi nästan tre jordklot. För att påverka konsumtionen krävs kunskap om vår livsstil samt vilja att förändra våra levnadsvanor. Ystads kommun är en viktig aktör för att vägleda och ge möjlighet att verka och leva hållbart. Genom att bli medvetna och förändra våra konsumtionsmönster kan vi minska energiåtgången och uppkomsten av avfall och därmed minska påverkan på miljön.

Upphandling är ett viktigt styrmedel för att nå samhällspolitiska mål. Att ta miljöhänsyn och sociala hänsyn i upphandlingen bidrar till en hållbar utveckling och till att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

I januari 2015 antog kommunfullmäktige en inköps- och upphandlingspolicy för Ystads kommun med helägda bolag (2015-01-15). Policyn gäller alla inköp och upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader. I policyn framgår det att miljöhänsyn ska vägas in som krav eller kriterier bland andra och vara relevanta för den vara eller tjänst som upphandlas.

Mål till år 2020

- ✓ Den totala mängden avfall har minskat i enlighet med de effektmål som anges i Renhållningsordningen 2016-2020.
- ✓ Utsorteringen och återvinningen av samtliga avfallsfraktioner ska öka i enlighet med de effektmål som anges i Renhållningsordningen 2016-2020
- ✓ Minst 40 procent av Ystads kommuns samtliga skolor och förskolor är miljöcertifierade med Grön flagg (2014; ca 14 %).
- ✓ Andelen inköpta ekologiska livsmedel i den kommunala verksamheten är minst 35 procent (2009; 5,6 %).
- ✓ Ystads kommun verkar för att andelen jordbruksmark med miljöstödd för ekologisk odling ökar (2009; 3,11 %).

Energi- och klimatstrategi för Ystads kommun

2015-2020

Bilaga 1: Nulägesbeskrivning av energianvändningen och förnybar energi i Ystads kommun

Energi- och klimatstrategi för Ystads kommun

2015-2020 Bilaga 1: Nulägesbeskrivning av energianvändningen och förnybar energi i Ystads kommun

Ystads kommun, Ledning o Utveckling – Avdelningen för strategiskt miljöarbete
Ystad 2014

Omslagsbilder:

Första från vänster. Vallmo i St Herrestad. Itta Johnsson

Översta från höger. Löderupsstrandbad. Åsa Cornander

Nedersta från höger. Öppet landskap. Fredrik Ekblad

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Utsläpp av växthusgaser.....	5
Total energianvändning.....	6
Elanvändning.....	8
Jordbrukssektorn.....	9
Industrisektorn.....	10
Hushållssektorn.....	11
Offentliga verksamheter.....	12
Transportsektorn.....	16
Förnybar energi.....	19
Vindenergi.....	19
Solenergi.....	20
Biogas.....	21
Fjärrvärme.....	22

Inledning

I denna bilaga presenteras Ystads kommuns utsläpp av växthusgaser samt den totala energianvändningen i kommunen per sektor samt energislag. Bilagan presenterar även en detaljerad beskrivning av energianvändningen inom sektorerna jordbruk, industri, hushåll, offentlig verksamhet samt transport. Vidare presenteras nuläget av de främsta förnybara energikällorna som finns i kommunen. Energistatistiken är främst hämtad hos statistiska centralbyrån (SCB) och statistiken avser år 1990, 1995 och 2000-2012. SCB grupperar bränslen i grupperna icke förnybara och förnybara. Nedan anges exempel på vad som ingår i respektive bränslegrupp.

Icke förnybart:

Flytande: Dieselbränsle, bensin, eldningsolja, avfallsolja, fotogen, flygfotogen (Jet A-1), lösningsmedel, farligt avfall (50 % därav), svavel.

Fasta: Stenkol, koks, petroleumkoks, torv och torvbriketter, sopor (50 % därav), däck, gummi, plast (PTP), returbränsle (50 % därav), farligt avfall (50 % därav).

Gas: Gasol (propan och butan), naturgas, koksgas, LD-gas, masugns gas, raffinaderigas, stadsgas, biprocessgas, blandgas.

Förnybart:

Flytande: E85, etanol, FAME, tallbeckolja, avlutar, bioolja, rapsolja, terpentin, metanol, paraffinolja, vegetabilisk olja.

Fasta: Träbränsle, flis, bark, spån, briketter, pelletar och träpulver, träavfall, skogsflis, snickerispill, sågspån, bark, grot (grenar och toppar), pellets (PE-flis), returflis (RT-flis), returpapper, avloppsslam, spannmål och halm.

Gas: Biogas, deponigas, rötgas.

Statistiken för växthusgasutsläpp är hämtad från Regional Utveckling och Samverkan i miljöledningssystem (RUS). Växthusgasutsläppen presenteras för sektorerna energiförsörjning, arbetsmaskiner, avfall och avlopp, industriprocesser, lösningsmedelsanvändning, transporter och jordbruk. Nedan anges exempel på vad som ingår i respektive sektor¹. Även andra externa källor har använts. Statistik har även tillhandahållits internt från kommunen där basären varierar något beroende på tillgänglig statistik.

Energiförsörjning: Energiförsörjning via el- och värmeverk, förbränning inom industrin för energiändamål, diffusa utsläpp från bränslehantering, panncentraler och egen uppvärmning.

Arbetsmaskiner: Arbetsmaskiner från verksamheter, hushållens arbetsmaskiner samt skotrar och fyrhjulingar.

Avfall och avlopp: Avfallsupplag, behandling av avloppsvatten, förbränning av farligt avfall och övrig avfallshantering.

Industriprocesser: Mineralindustri, kemisk industri, metallindustri, pappers- och massaindustri, användning av fluorerade gaser och övrig industri.

Lösningsmedelsanvändning: Färganvändning och lösningsmedel från produkter.

Transporter: Personbilar, lätta lastbilar, tunga lastbilar och bussar, mopeder och motorcyklar, slitage från däck och bromsar och slitage från vägbanan.

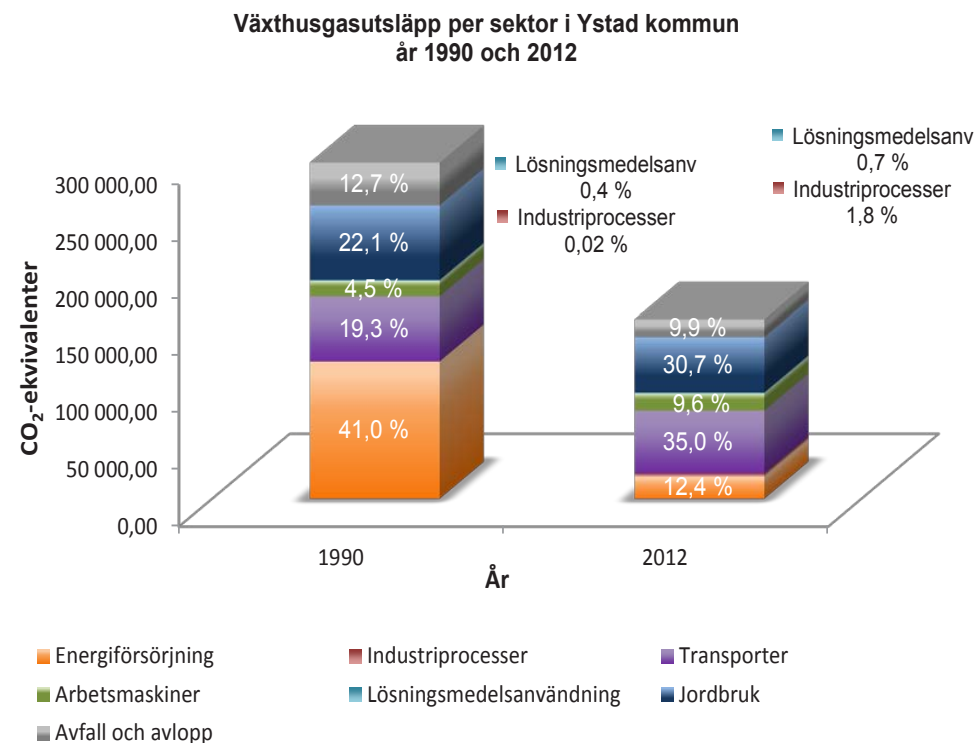
Jordbruk: Tarmgaser från idisslare, kogödsel, svingödsel, hästgödsel, höns- gödsel, gödsel från får mm, odling på organogena jordar och övrigt jordbruk.

¹ Metod- och kvalitetsbeskrivning för geografiskt fördelade emissioner till luft under 2014, http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/rus/SiteCollectionDocuments/Statistik%20och%20data/Nationell%20emissionsdatabas/Nationella_emissionsdatabasen_Metod_och_kvalitetsbeskrivning_Geografisk_f%C3%B6rdelning_2014.pdf

Utsläpp av växthusgaser

Under perioden 1990 – 2012 har de totala utsläppen av växthusgaser i Ystads kommun minskat med drygt 53 procent. Totalt var växthusgasutsläppen från Ystads kommun 157 769 CO₂-ekvivalenter² år 2012³ och transporterna stod för de största utsläppsandelarna. Den största minskningen under perioden har skett i energiförsörjningssektorn med nästan 84 procent. Minskningen beror till stor del på energieffektiviseringsåtgärder och utfasningen av fossilbränsleberoende uppvärmning. Vidare har även utsläppsminskningar skett i jordbrukssektorn med drygt 25 procent samt för avfall och avlopp med cirka 58 procent. Under perioden har industriprocesser ökat i utsläppsmängder och transportsektorn ökat i utsläppsandelar (den faktiska mängden utsläpp från transporter har däremot minskat).

Figur 1: Utsläpp av växthusgasutsläpp i Ystads kommun presenterat per sektor under perioden 1990-2012. Källa: Nationella emissionsdatabasen, Regional Utveckling och Samverkan i miljöledningssystem, <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/rus/Sv/statistik-och-data/nationell-emissionsdatabas/Pages/default.aspx>

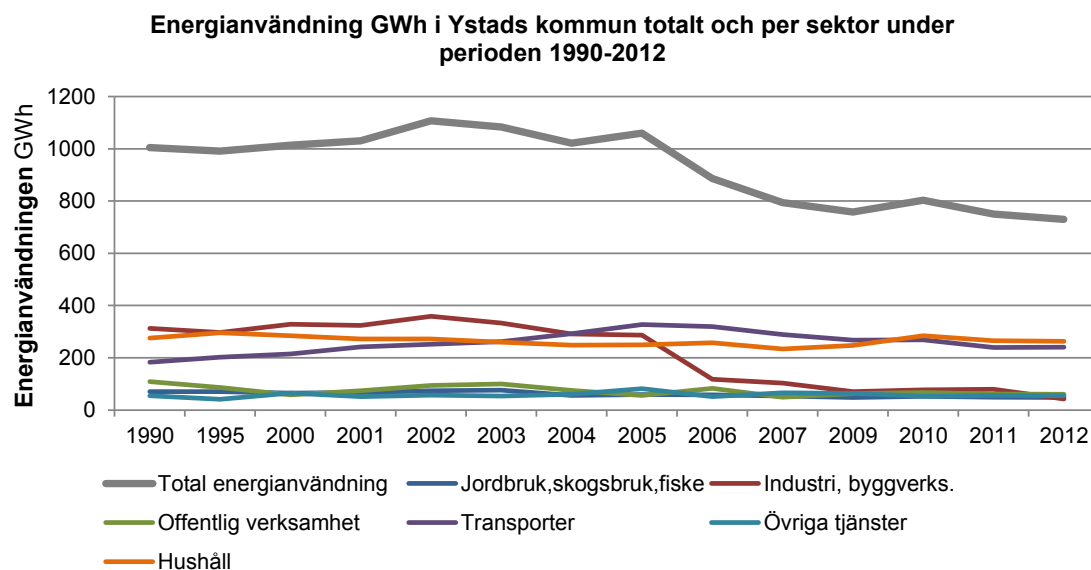
² Naturvårdsverkets definitionen av koldioxidekvivalenter: ”mängd koldioxidutsläpp som skulle orsaka samma strålningssdrivning som ett utsläpp av en annan välblandad växthusgas eller en blandning av välblandade växthusgaser, alla multiplicerade med deras respektive globala uppvärmningspotential för att ta hänsyn till de olika tidslängder de stannar kvar i atmosfären”

³ Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet, 2014, <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/rus/Sv/statistik-och-data/nationell-emissionsdatabas/Pages/default.aspx>.

Total energianvändning

Nedan presenteras den totala energianvändningen i Ystads kommun under perioden 1990-2012. Energinvändningen har från år 1990 fram till år 2005 inte förändrats nämnvärt medan energianvändningen mellan år 2005 och år 2012 tydligt minskat med 31 procent. Den största minskningen under perioden har skett i industrisektorn vilken tros till stor del bero på nedläggningen av sockerbruket i Köpingsbro år 2006.

Under perioden 1990-2012 har energianvändningen per person i kommunen minskat med 36 procent och under samma period hade befolkningmängden ökat med cirka 14 procent. Den stora minskningen beror främst på nedläggningen av sockerbruket. Energinvändningen per person var år 2012 drygt 0,026 GWh i Ystads kommun och motsvarande siffror för Skåne och Sverige var 0,029 respektive 0,042 GWh⁴. För att ha en hållbar energianvändning måste den minska även om kommunen expanderar. De mål som rör energianvändningen måste utvärderas utifrån de förändringar som sker generellt i samhället och som bidrar till energianvändningen.

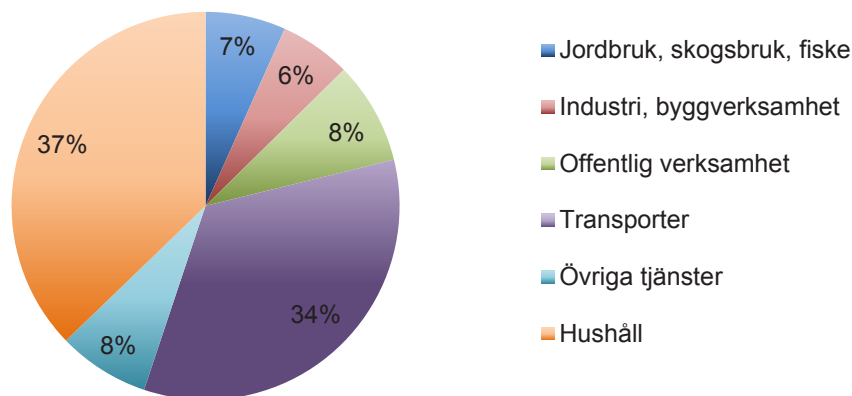

Figur 2: Energinvändningen i Ystads kommun totalt och per sektor perioden 1990-2012.

Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Den totala energianvändningen i Ystads kommun var 730 GWh år 2012. Hushållssektorn (småhus, flerbostadshus och fritidshus) stod för den största andelen av energianvändningen, 37 procent, följt av transportsektorn som stod för 34 procent, se figur 3.

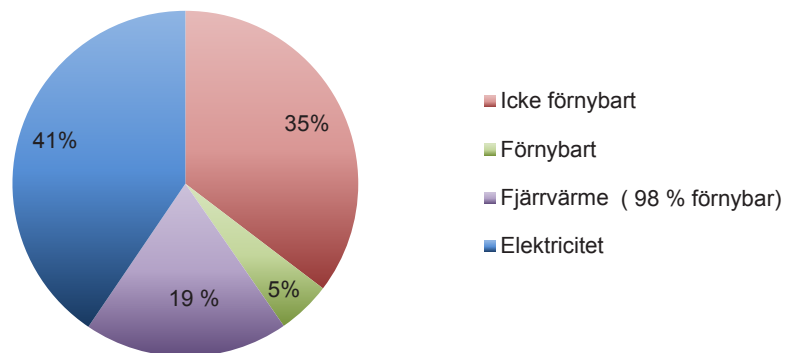
Energianvändningen (%) per sektor i Ystads kommun år 2012

Figur 3: Energianvändningen fördelat per sektor i Ystads kommun år 2012. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Energianvändningen per bränsletyp i Ystads kommun år 2012 presenteras i figur 4. Elektricitet och icke förnybart bränsle stod för den största andelen av den totala energianvändningen, 41 respektive 35 procent. Förnybart bränsle stod enbart för 5 procent och resterande 19 procent var fjärrvärme. När det gäller elektricitet är delar av denna förnybar. Hur stor del som är förnybar framgår dock inte av tillgänglig statistik. Fjärrvärmerna i kommunen utgörs av 98 procent förnybar energi, vilket kommer diskuteras mer ingående i avsnittet om fjärrvärme.

Energianvändningen per bränsletyp i Ystads kommun år 2012

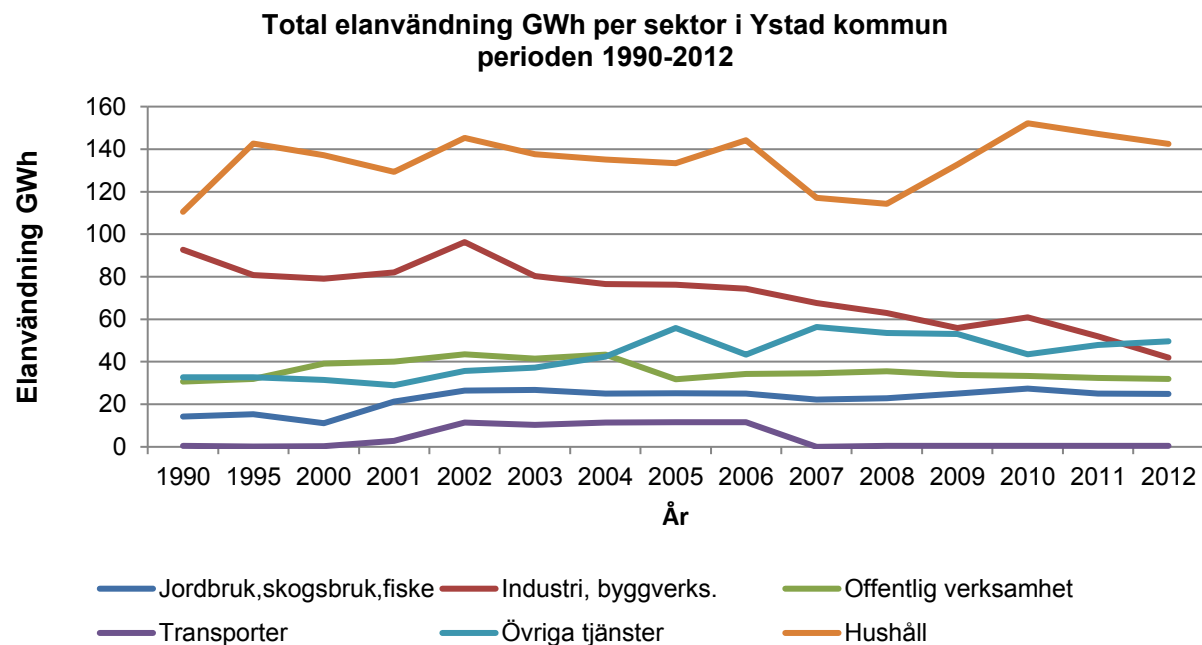

Figur 4: Energianvändningen fördelat per bränsletyp i Ystads kommun år 2012. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Elanvändning

I Ystads kommun finns två elnätsägare, Ystad Energi AB och E.ON. Ledningsområdet som ägs av Ystad Energi sträcker sig från Ystad Sandskog och västerut. Resterande elnät tillhör E.ON. Ystad Energi har cirka 13 000 kunder vilket motsvarar 3/4 av Ystads kommuns elabonnemang och under år 2011 levererades drygt 216 GWh el i Ystad Energis elnät.

Den totala elanvändningen i Ystads kommun år 2012 var cirka 291 GWh och hushållssektorn stod för den största elanvändningen på 49 procent. Under perioden 1990-2012 har en ökning av elanvändningen främst skett i hushållssektorn, jordbrukssektorn och övriga tjänster medan industrisektorn har minskat. Den totala elanvändningen under perioden har endast ökat med 3,5 procent.

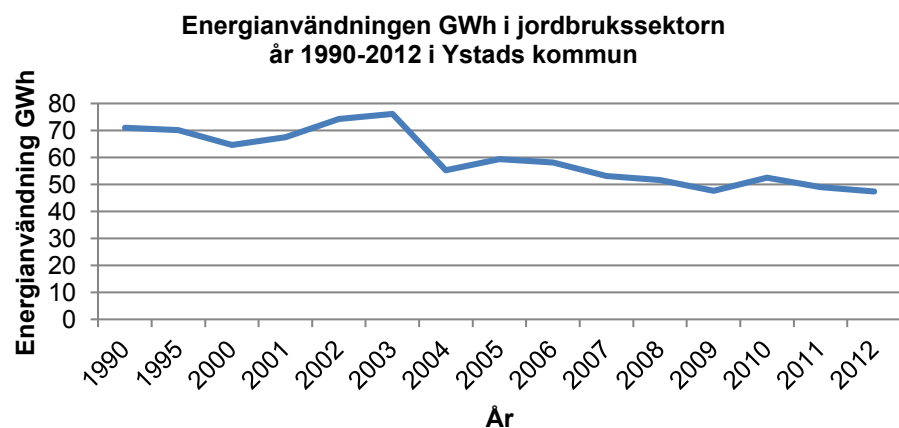

Figur 5: Elanvändningen i Ystads kommun fördelat per sektor perioden 1990-2012.

Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se.

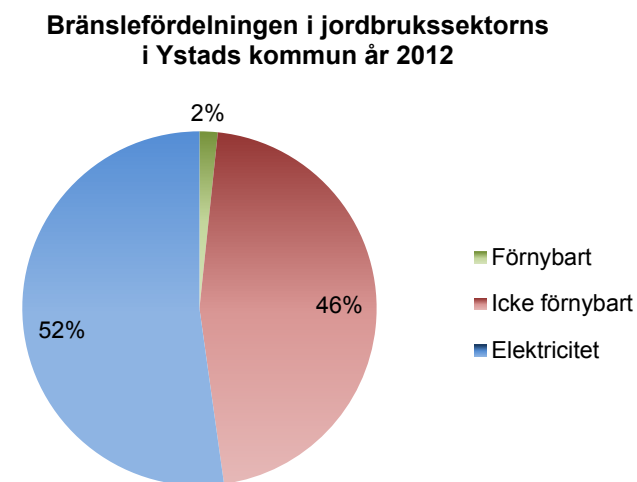
Jordbrukssektorn

Jordbrukssektorn motsvarar 70 procent av markanvändningen i Ystads kommun. Energianvändningen i jordbruket var drygt 47 GWh år 2012, vilket motsvarar 7 procent av den totala energianvändningen. Under perioden 1990-2012 har energianvändningen i jordbrukssektorn minskat och den totala minskningen för perioden var nästan 33 procent⁵.

Figur 6: Energianvändningen i jordbrukssektorn perioden 1990-2012 i Ystads kommun. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Andelen jordbruksmark med miljöstöd för ekologisk odling var år 2009 cirka 3 procent och andelen miljöcertifierad skogsmark enligt FSC-certifiering var samma år nästan 26 procent⁶. Bränsleanvändningen bestod främst av elenergi följt av icke förnybar energi och endast 2 procent av bränsleanvändningen var förnyelsebar.

Figur 7: Energianvändningen i jordbrukssektorn i Ystads kommun år 2012 fördelat per bränsletyp. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

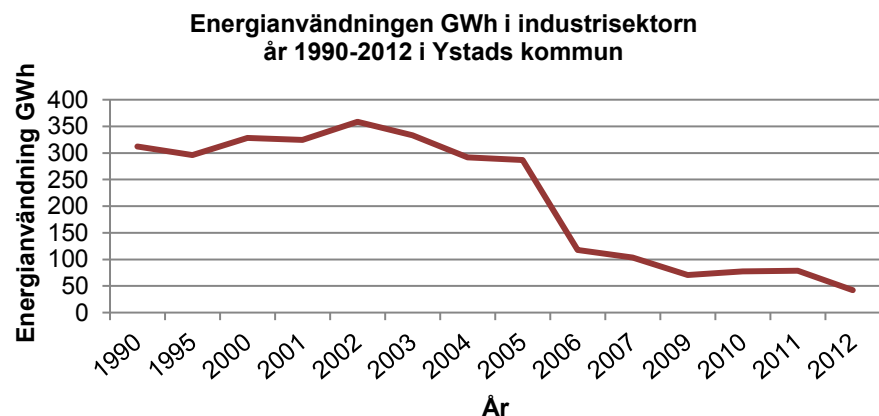
⁵ Statistiska centralbyrån, 2012: www.scb.se, *Jordbrukssektorn innefattar enligt SCB jordbruk, skogsbruk och fiske*.

⁶ Sveriges ekokommuner, 2009: Gröna nyckeltal, <http://sekom.nu/index.php/om-sekom/groena-nyckeltal>

Industrisektorn

Den totala energianvändningen inom industrisektorn år 2012 var 42 GWh vilket motsvarar 6 procent av den totala energianvändningen i Ystads kommun.

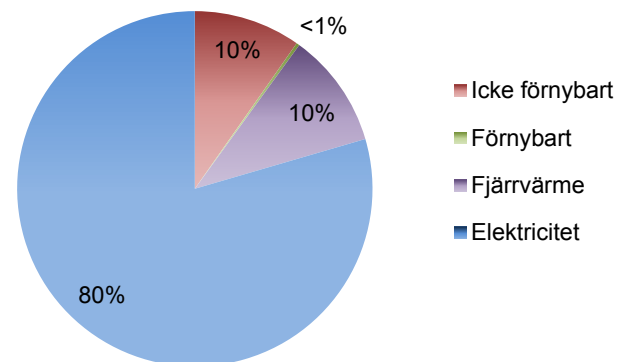
Under perioden 1990-2012 har energianvändningen i industrisektorn kraftigt minskat. Minskningen är tydligast efter år 2005 då sockerbruket i Köpingebro lades ner. Totalt under perioden 1990-2012 har industrisektorn minskat med nästan 85 procent⁷. På grund av sekretessbelagd data kan siffrorna för industrisektor vara något högre.

Figur 8: Energianvändningen i industrisektor perioden 1990-2012 i Ystads kommun. Data för år 2008 saknas på grund av sekretess. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Användningen av förnybart bränsle och fjärrvärme i industrisektorn under 2012 var låg medan elenergi stod för den största andelen av energianvändningen. Resterande 10 procent utgjordes av icke förnybart bränsle i form av flytande bränsle så som dieselbränsle, bensin och eldningsolja.

Bränslefördelningen i industrisektorn i Ystads kommun år 2012

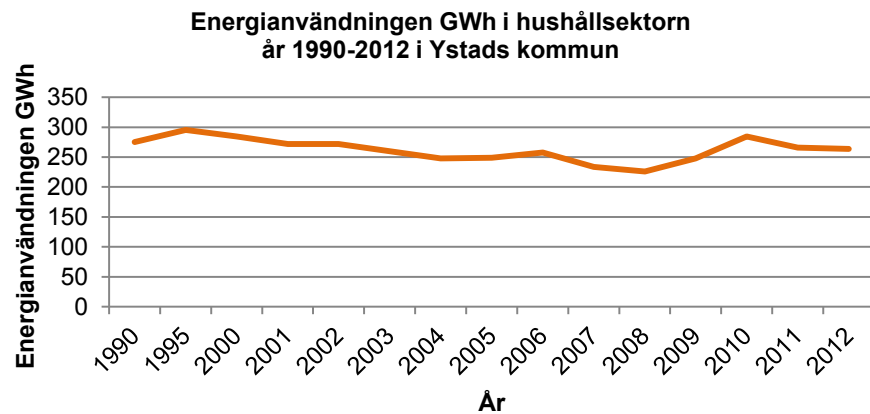
Figur 9: Energianvändningen i industrisektor i Ystads kommun år 2012 fördelat per bränsletyp. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

⁷ Statistiska centralbyrån, 2012: www.scb.se, Industrisektorn innefattar enligt SCB samtliga industrier inom kommunens geografiska område.

Hushållssektorn

I Ystads kommun använde hushållssektorn totalt nästan 264 GWh år 2012 vilket motsvarar 36 procent av den totala energianvändningen i kommunen⁸.

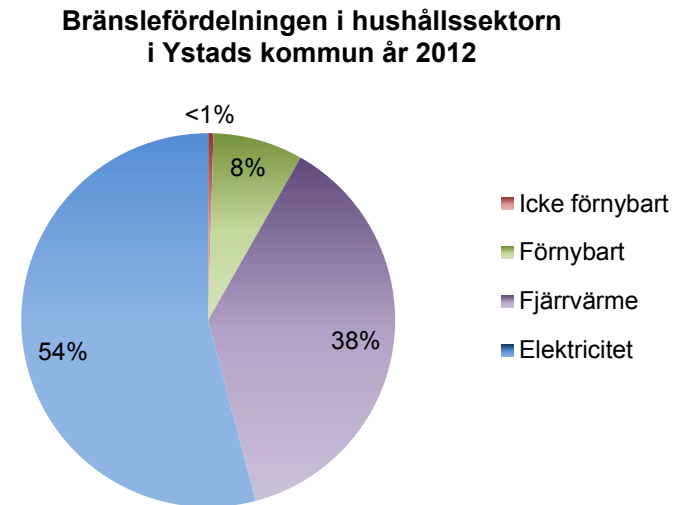
Energianvändningen i hushållssektorn har inte förändrats nämnvärt sedan år 1990 vilket troligen beror på den ökade installationen av värmepumpar samt andra energieffektiviseringsåtgärder.

Figur 10: Energianvändningen i hushållssektorn perioden 1990-2012 i Ystads kommun.

Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Energianvändningen i hushåll utgjordes huvudsakligen av elenergi och fjärrvärme. Andelen förnybart bränsle stod för 8 procent där bränslet bestod av fast bränsle såsom trädbränsle, flis och pellets. Mindre än 1 procent utgjordes av icke förnybart bränsle i form av eldningsolja, vilket visar på utfasningen av oljebaserad uppvärmning.

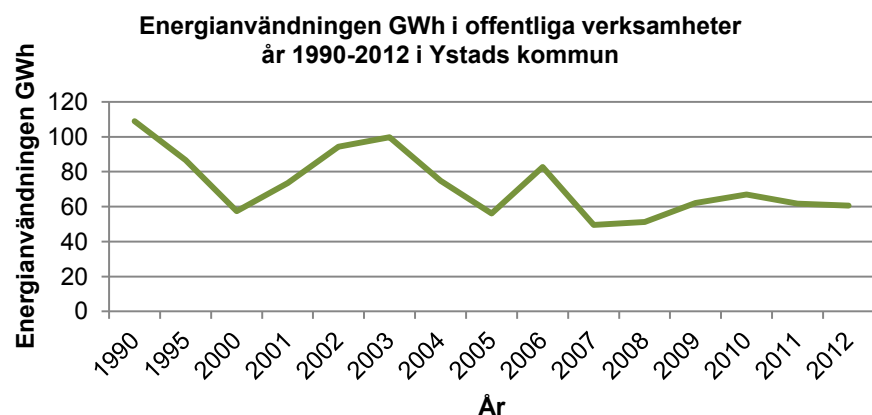
Figur 11: Energianvändningen i hushållssektorn i Ystads kommun

år 2012 fördelat per bränsletyp. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

⁸ Statistiska centralbyrån, 2012: www.scb.se, Hushållssektorn innefattar enligt SCB småhus, flerbostadshus och fritidsbostäder.

Offentliga verksamheter

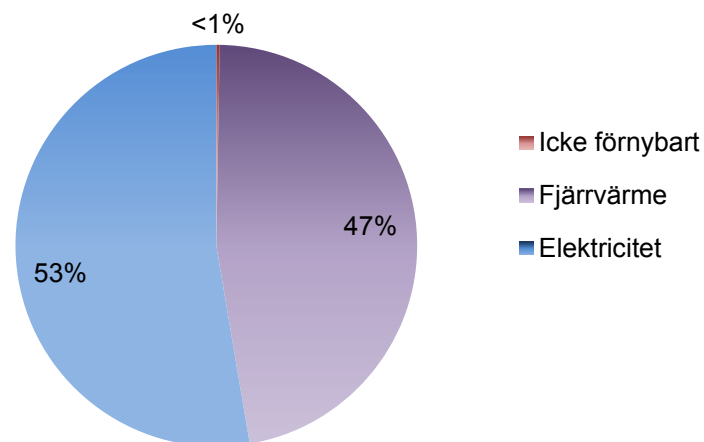
Den offentliga verksamheten i Ystads kommun hade år 2012 en total energianvändning på nästan 61 GWh. Den totala energianvändningen i offentliga verksamheter har varierat under perioden 1990-2012, men det kan dock ses att energianvändningen totalt sett minskat sedan 1990. En viss ökning har skett mellan åren 2000 - 2003 och mellan 2005 och 2006. Den totala minskningen under perioden var drygt 44 procent⁹.

Figur 12: Energianvändningen, GWh, i de offentliga verksamheterna perioden 1990-2012 i Ystads kommun. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Energianvändningen utgjordes huvudsakligen av fjärrvärme och elenergi och mindre än 1 procent utgjordes av icke förnybart bränsle. Den låga andelen icke förnybart bränsle är ett resultat av kommunens arbete med att fasa ut den oljebaserade uppvärmningen i kommunala fastigheter.

Bränslefördelningen inom offentliga verksamheten i Ystads kommun år 2012

Figur 13: Energianvändningen i inom de offentliga verksamheterna i Ystads kommun år 2012 fördelat per bränsletyp. Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

⁹ Statistiska centralbyrån, 2012: www.scb.se, Offentlig verksamhet innefattar enligt SCB offentlig förvaltning och försvar, utbildning, forskning och utveckling, hälso- och sjukvård, sociala tjänster, kultur, nöje och fritid, gatu- och vägbelysning, vattenverk, avfallshantering, avloppsrening, återvinning, sanering och renhållning.

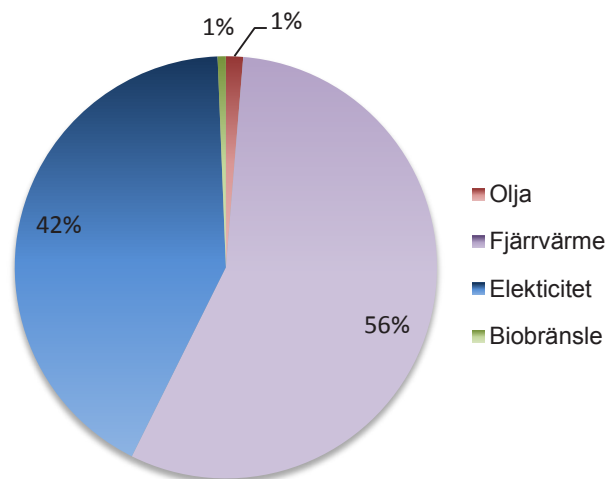

Kommunalägda bostäder och lokaler

Ystads kommun och dess bolag förvaltar cirka 382 000m². Det finns 12 kommunala grundskolor och 16 kommunala förskolor. Den totala energianvändningen för byggnadsbeståndet som helhet var år 2012 156 kWh/m² vilket är en minskning på nästan 12 procent sedan år 2010. Minskningen beror på att flera energieffektiviseringsåtgärder har genomförts. Den största procentuella minskningen står den minskande oljeanvändningen för. Figur 14 nedan visar totala energianvändningen för Ystads kommuns och dess bolags fastighetsbestånd år 2013 fördelat på energibärare.

Under år 2013 har Samhällsbyggnads förvaltningen fortsatt följa sin plan för att nå de uppsatta målen till år 2016. Arbetet hade fortsatt inriktning på minskad oljeanvändning och energieffektivare installationer samt konvertera byggnader som värms med direktverkande el. Under 2013 påbörjades även arbetet med att *Green Buildings* certifiera byggnader¹⁰.

Energianvändningen i Ystads kommuns fastigheter år 2013

Figur 14: Energianvändningen i Ystads kommuns fastighetsbestånd, inklusive kommunala bolag, år 2012 fördelat per bränsletyp. Källa: Ystads kommun

¹⁰ Sweden Green Building Council miljöcertifiering är en bedömning av hur miljömässigt hållbar en byggnad är.

Avloppsreningsverk

VA-enheten i Ystads kommun har ansvar för fyra avloppsanläggningar. Det största reningsverket är Ystad avloppsreningsverk beläget i Sjöhöj där cirka 75 procent av kommunens invånare är anslutna. Resterande tre reningsverk är lokala småverk belägna i Sövestad, St Herrestad och Kåseberga där cirka 5 procent av kommuninvånarna är anslutna. Ystads avloppsreningsverk tillförs avloppsvatten från industrier och hushåll, samt dagvatten från Ystad tätort och från de mindre orterna Köpingebro, Svarte, Löderup, Glemmingebro, Nybrostrand, Hedeskoga, Skårby, Svenstorp och Ryngge. Reningsverket tar även emot avloppsvatten från Skurups kommun.

På Ystads reningsverk rötas avloppsslammet i två röt-kammare och rötgasen samlas upp i ett gassystem för att sedan användas för uppvärmning av röt-kammarna och alla byggnader på reningsverket. Energiförbrukningen för Ystad reningsverk var år 2012 totalt 4,47 GWh. Energin används för uppvärmning av slam, lokaler och vatten samt för drift av maskinell utrustning och för belysning. Merparten av energibehovet för uppvärmning tillgodoses genom egen produktion i den rötgasdrivna gaspannan. År 2012 förbrukades 2,25 GWh biogas. För att komplettera gaspannan används även en oljepanna. Energibehovet för maskindrif och belysning tillgodoses genom inköp. Periodvis under sommartid förekommer överskott av biogas vilket facklas bort. Mängd och energislag som används i verksamheten under år 2012 presenteras i textrutan till höger¹¹.

Energiförbrukningen år 2012

Gasproduktion

Totalt 3,10 GWh/år

Förbrukad 2,25 GWh/år

Facklad 0,86 GWh/år

Elenergi

Förbrukad 2,20 GWh/år

Olja

Förbrukad 0,0176 GWh/år

Total förbrukning

4,47 GWh/år

Ystads kommuns kommunala bolag

Ystads kommun har sex kommunägda bolag, vilka tillsammans ingår i koncernen Ytorner AB. Bolagen är Ystad Energi AB, Ystad Hamn Logistik AB, Ystads Industrifastigheter AB, AB Ystadbostäder, Ystads Teater AB och AB Ystads Saltsjöbad.

Ystad Hamn Logistik AB är en hamn- och stuveriverksamhet som drivs i aktiebolagsform. Ystad Hamn Logistik AB är en sammanslagning av Hamnförvaltningen och Ystad Stuveri AB vilket innebär att bolaget är verksamhetsutövare och arrenderar byggnader, anläggningar och mark av Ystads kommun. Färjetrafiken är lokaliserad till inre hamnen medan hantering av timmer, flis, koks med mera sker på Revhuskajen och hantering av spannmål sker på Västra kajen. Hamnverksamheten kan i huvudsak delas in i de tre områdena färjeservice, konventionell godshantering samt fastighetsförvaltning, reparation och underhåll. Den totala energianvändningen år 2011 var 18,3 GWh och bestod till största delen av inköpt bränsle (diesel) till arbetsmaskiner. Ystad Hamn Logistik AB har land-el installationer vilket erbjuder fartygen att landansluta för att ta emot land-el.

Ystads industrifastigheter AB är ett kommunalt bolag som bedriver fastighetsförvaltning i Ystads kommun. Ystads industrifastigheter AB förvaltar 16 fastigheter som omfattar kontor, verkstad och lagerlokaler. Den totala lokalytan är cirka 45 000 kvm.

AB Ystadbostäder är ett helägt kommunalt fastighetsbolag som äger och förvaltar cirka 1300 bostäder, ett 70-tal lokaler och mer än 900 garage- och bilplatser i staden. Ystadbostäder har anslutit sig till SABO- företagets Skåneinitiativ. Initiativet är ett projekt för att minska energianvändningen och klimatpåverkan i kommunalt ägda flerbostadshus. Målet är att de anslutna företagen ska minska sin energianvändning med 20 procent under perioden 2008-2016 och Ystadbostäder har redan visat goda resultat.

11 Ystads avloppsreningsverk, 2013

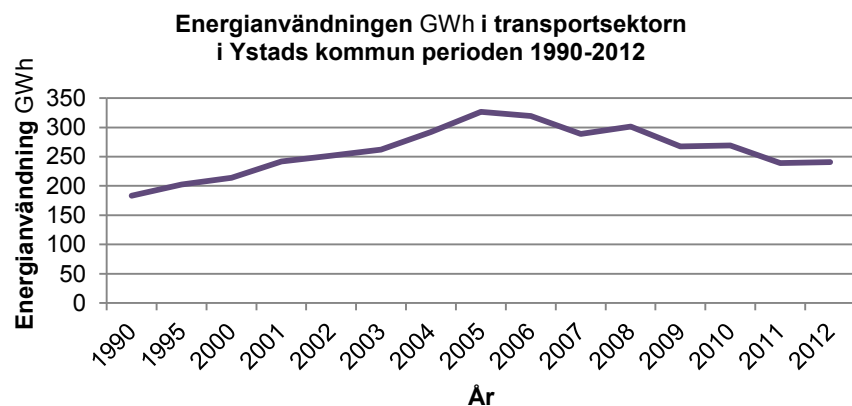
Ystad Energi AB innefattar fjärrvärme, elnätstjänster, bredbandskommunikation, gatubelysning samt tilläggstjänster såsom trygghetslarm och radiokommunikation. Ystad Energi tillhandahåller ett väl utvecklat fjärrvärmenät i centralorten Ystad samt i Källesjö och Hedeskoga. År 2011 var den totalt tillförda energin till värmeproduktionen 185 GWh varav elektricitet 3,6 GWh. Totalt levererades 132 GWh värme från fjärrvärmeverket.

Ystad Teater AB är en mötesplats för kulturlivet i Ystad. Med ett genomsnitt på 180 arrangemang per år och närmare 40.000 besökare utgör Ystads Teater en viktig länk i förmedlandet av kultur till invånarna i Ystads kommun. Ystads Teater drivs som ett Aktiebolag som ingår i den kommunala koncernen Ytor-net AB.

AB Ystad Saltsjöbad är ett bolag som bedriver fastighetsförvaltning i Ystads kommun. Bolaget äger fastigheten där den populära hotell- restaurang- och konferensanläggningen Ystads Saltsjöbad har sin verksamhet. *AB Ystads Saltsjöbad ingår i koncernen Ytor-net AB, som äger 91% av bolaget. Resterande andel är uppdelat på ett flertal privata aktieägare.*

Transportsektorn

En stark ökning har skett i transportsektorns energianvändning under perioden 1990-2005. Efter år 2005 har energianvändningen minskat något. År 2010 förbrukade transportsektorn totalt 269 GWh vilket motsvarar 33 procent av den totala energianvändningen i Ystads kommun och ligger strax över energianvändningen år 2003¹².

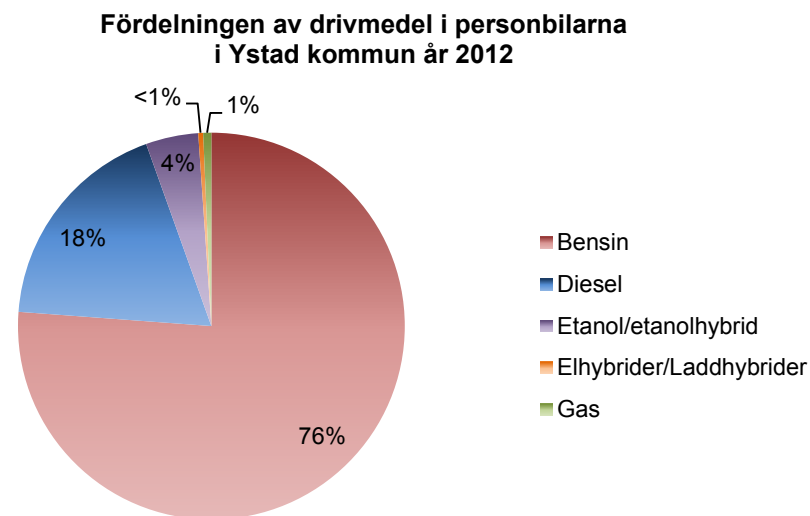

Figur 15: Energianvändningen i transportsektorn perioden 1990-2012 i Ystads kommun.
Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Persontrafik

Vid slutet av år 2011 fanns det totalt 14 514 personbilar och 1 694 lastbilar i trafik i Ystads kommun¹³. I Sverige har fordonsinnehav och körsträckor per invånare succesivt ökat och mellan år 1990 och 2010 har körsträckor per invånare ökat med drygt 5 procent, från 642 till 679 mil. I Ystads kommun var körsträckor per invånare 752 mil år 2010 vilket ligger över riksgenomsnittet¹⁴.

År 2012 fanns det 511 personbilar i trafik per 1 000 invånare. Vid samma tid drevs 79 procent av personbilarna med bensin följt av 16 procent diesel och 4 procent etanol/etanolhybrid. Drivmedel som gas och elhybrid/laddningshybrid var lågt representerade i kommunen med endast 1/mindre än 1 procent.

Figur 16: Fördelningen av drivmedel i personbilar år 2012 i Ystads kommun.
Källa: Trafikanalys, www.trafa.se

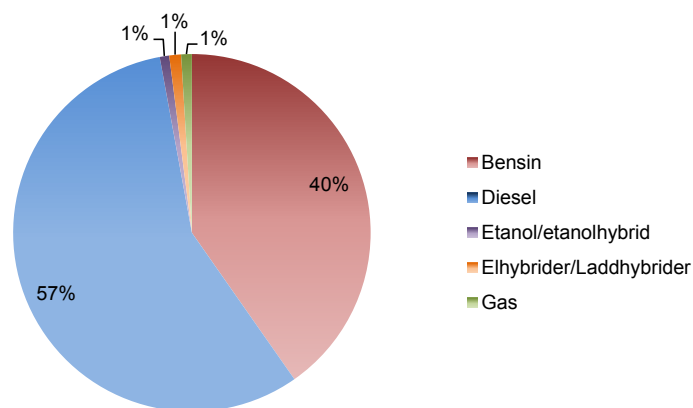
¹² Statistiska centralbyrån, 2012: www.scb.se, *Transportsektorn innefattar enligt SCB oljeleveranser till tankställen, järnvägstransport och kollektivtrafikverksamhet.*

¹³ Trafikanalys, 2011: www.trafa.se

¹⁴ Sveriges kommuner och Landsting, 2011: Nyckeltal energi och klimat 2011 - Byggnader, transporter och utsläpp i kommuner och landsting

Totalt fanns det 1 105 nyregistrerade personbilar i Ystads kommun vid slutet av år 2011 och av dessa var 34 procent miljöbilsklassade. Personbilarna drevs av 54 procent diesel följt av 40 procent bensin. Vidare drevs personbilarna med 3 procent gas, 2 procent etanol/etanolhybrid och endast 1 procent var elhybrider/laddningshybrider.

Fördelningen av drivmedel i nyregistrerade personbilar i Ystad kommun år 2012

Figur 17: Fördelningen av drivmedel i nyregistrerade personbilar år 2012 i Ystads kommun.
Källa: Trafikanalys, www.trafa.se

Pendling och kollektivtrafik

Kollektivtrafiken som erbjuds för att pendla till och från Ystad är tåg, regionbussar och lokalbussar. Antalet resor med kollektivtrafik per invånare var under år 2009 119,1 resor/invånare¹⁵. Samhället är idag i stor utsträckning beroende av biltransporter och invånarna i Ystads kommun åker mer bil än riksgenomsnittet. En resevaneundersökning från 2007¹⁶ och en från 2013¹⁷ visar att andelen bilresor har ökat och andelen resor till fots har minskat. Under 2013 skedde 66 procent av personresorna i Ystads kommun med bil.

I Ystads kommun finns det tre tågstationer vilka är Svarte, Ystad och Köpingsbro. Järnvägen är trafikerad av pågatåg som går mellan Malmö-Simrishamn. Totalt avgår 12 busslinjer från Ystads kommun med destination såsom Kristianstad, Sjöbo, Trelleborg, Skurup och Simrishamn. Järnvägsstationen i Ystad är samlokaliserad med regionbussarna och med passagerarterminalen för Bornholmstrafiken.

Skånetrafiken arbetar aktivt med att minska sin klimatpåverkan. Skånetrafiken är miljöcertifierat enligt ISO 14 001 och Bra miljöval-märkning finns för pågatågen, Öresundstågen och bussar. Skånetrafiken har som mål att vara fossilbränslefria till 2020. Denna omställning kommer att ske i etapper med mål att ha fossilbränslefria stadsbussar år 2015, regionbussar år 2018 och servicefordon år 2020. Av Skånetrafikens totala energianvändning år 2011 var nästan 60 procent förnybar. Idag drivs pågatågen och Öresundstågen med förnybar el och bussarna drivs med fordonsgas, en blandning av naturgas och biogas, där drygt hälften av fordonens gas är biogas¹⁸.

¹⁵ Sveriges ekokommuner, 2009: Gröna nyckeltal, <http://sekom.nu/index.php/om-sekom/groena-nyckeltal>

¹⁶ Skånetrafiken, 2007; Resvanor Syd 2007 – sammanställning av resultat

¹⁷ SWECO, 2013; Resvaneundersökning 2013 - Kommunrapporter

¹⁸ Skånetrafiken, 2012: Skånetrafikens årsredovisning 2012-04-06

Transporter inom Ystads kommuns verksamhet

Ystads kommun arbetar aktivt med öka andelen miljöbilar för personbilar och lätta lastbilar i kommunens verksamhet. År 2013 var andelen miljöbilar 64,4 procent vilket låg över riksgenomsnittet på 60,3 procent. I jämförelse med övriga kommuner i Sverige ligger Ystads kommun på 85 plats vilket är en bättre placering än föregående år. Samma år var andelen lätta lastbilar klassade som miljöfordon 20,5 procent vilket låg över riksgenomsnittet på 15,5 procent. I jämförelse med övriga kommuner i Sverige ligger Ystads kommun på 37 plats.

Det finns en sammanhållen inköpsfunktion som håller i upphandlingen av fordon för hela kommunen. Detta gäller huvudsakligen personbilar/transportfordon/lätta lastbilar och leasing av dessa, men även olika specialfordon så som traktorer. Ystads kommun har tecknat ett ramavtal med leverantörer av tjänstebilar, så kallade miljöbilar och i största möjliga mån supermiljöbilar, som sträcker sig fram till september 2015. Ramupphandlingen omfattar förutom Ystads kommun även Sydsvenska Gymnasieförbundet, Sydöstra Skånes Räddningsförbund (SÖRF), Ystad-Österlenregionens miljöförbund och det kommunala bolaget Ystad Energi AB. Totalt är det ett 140-tal fordon av olika slag som upphandlas. Det finns möjlighet att förlänga avtalet ytterligare två år samt även att införskaffa bilar med ytterligare miljöprestanda. I första hand väljs gasbilar och för resor inom staden väljs bilar med hybridteknik. Det finns ingen antagen resepolicy eller fordonspolicy för Ystads kommun, dock tas riktlinjer och kriterier från Miljöstyrrådet (MSR) i beaktning vid upphandlingen.

Ystads kommun driver, tillsammans med Tomelilla och Simrishamn kommuner, projektet Samordnad Varudistribution. Målet är att genomföra en samordnad varudistribution för att öka antalet lokala och regionala livsmedelsleverantörer till de tre kommunerna. Syftet är att få ner antalet transporter och minska miljöbelastningen vid leveranser till kommunerna. Med cirka 70 procent färre fordon på vägarna skapas ekonomiska besparingar, ökas punktligheten i leveranserna och höjs trafiksäkerheten. Vidare är syftet att öka antalet lokala producenter som levererar livsmedel till de tre kommunerna genom dels att lyfta ut transportdelen i upphandlingen, dels genom kommunikations- och utbildningsinsatser.

Förnybar energi

Genom att öka investeringen i förnybar energi kommer användningen och beroendet av fossila bränslen att minska snabbt. Investeringar kan exempelvis ske genom satsning på vindkraft, biobränsle och solenergilösningar. I Ystads kommun finns goda förutsättningar att såväl producera som att använda förnybar energi.

Detta avsnitt kommer att presentera de större förnybara energikällorna i Ystads kommun. Det finns en rad andra förnybara energikällor som inte diskuteras här.

Vindenergi

I Skåne finns det goda förutsättningar att tillgodose energi från vindkraftverk. Ystads kommun har många vindkraftverk och är bland de ledande kommunerna i Skåne och Sverige avseende landbaserad vindkraft. Enligt energimyndighetens vindkraftsstatistik från år 2011 låg Ystads kommun på fjärde plats avseende antalet vindkraftverk i Skåne. År 2012 fanns 29 vindkraftverk i Ystads kommun och den installerade effekten var år 2011 drygt 22 MW.

År 2011 togs en vindkraftsplan fram med syfte att fungera som ett planeringsverktyg och ett underlag för framtida beslut om etablering av vindkraftverk. Vindkraftsplanen antogs den 17 februari 2011 av kommunfullmäktige och är ett tillägg till Översiktsplan 2005. I planen anges två områden inom vilka det är lämpligt att pröva framtida vindkraftsetableringar. Områdena är Sövestadsområdet, beläget mellan Sövestad och Ystad, och Glemmingebro – Södra Spjutstorpsområdet, som ligger utmed kommungränsen mot Tomelilla och Simrishamn.

Det finns god potential för etablering av både landbaserad och havsbaserad vindkraftverk längs Skånes kust. Dock är Sverige ett av de länder i Europa som har längst tillståndprocesser för att få ett bygglov för en vindkraftspark. Enligt en studie av European Wind Energy Association, EWEA, är genomsnittstiden för att få tillstånd i Sverige 42 månader. Sverige har den femte långsammaste tillståndprocessen i jämförelse med andra europeiska länder.

Solenergi

Intresset för förnybara energikällor har ökat kraftigt de senaste 20 åren. Solenergi är en viktig förnyelsebar energikälla där både elektricitet och värme kan produceras. Elektriciteten produceras från solceller och värme genereras från solfångare.

Det finns ingen omfattande användning av solenergi i Ystads kommun. Inom kommunens verksamhet finns det två solfångaranläggningar; på Västervånghallen och Nybrobadet. Solfångaranläggningarna på Västervånghallen och Nybrobadet producerade totalt 11 170 kWh respektive 11 796 kWh värme år 2011. Den totalt installerade värmeproduktionen från solfångare i Ystads kommun var år 2012 cirka 60 329 kWh .

Under åren 2009-2012 har det funnits ett statligt stöd för installation av solceller vilket riktats till alla typer av aktörer, såväl företag och offentliga organisationer som privatpersoner. Stödperioden har förlängts och stöd till solceller ges under åren 2013-2016. Stödnivån från och med 1 februari 2013 är 35 procent av investeringskostnaden. Mellan åren 2009-2011 fanns ett statligt stöd för installation av solfångare vilket inte längre finns tillgängligt. Idag finns istället möjlighet att, genom ROT-avdraget, göra skatteavdrag på 50 procent av arbetskostnaden för installation av solvärmesystem. Enligt Skatteverket kan arbetskostnaden schablonmässigt beräknas till 30 procent av totalkostnaden, vilket innebär att skattereduktionen blir hälften av detta belopp.

En möjlighet till solenergi är att etablera en solfångaranläggning som kopplas till fjärrvärmenätet i Ystads tätort. För att det ska vara ekonomiskt lönsamt att ansluta solvärme till fjärrvärmenät bör anläggningen ha en diameter på mer än 200 kvadratmeter. Utan några större förändringar av fjärrvärmenätet i kommunen skulle det enligt Ystad Energi AB vara möjligt att tillvarata värme från cirka 2000 kvadratmeter solfångare vilket skulle motsvara en effekt på cirka 1 MW som motsvarar 800 MWh om året.

För uppvärmning i hushåll är kombinationen av solvärme och biobränsle ett sätt att öka andelen förnybart bränsle. Dessa två tekniker kompletterar varandra eftersom solvärme kan stå för värmeförsörjningen under sommarhalvåret biobränsle har lägre effektivitet.

Andra exempel med god potential för solenergi är skolor och förskolor. Många av dessa har platta tak vilket gör solfångare eller solceller lätta att installera. Det finns god potential såväl i centralorten som utanför. Även idrottsanläggningar är byggnader med god potential. Vidare finns det en rad privata initiativ för etablering av solenergianläggningar som exempelvis solcellsanläggningen på Krageholms gård.

För att tillgodose potentialen för solenergi kan statliga stöd komma att bli en viktig och nödvändig förutsättning för att aktörer ska våga satsa på solenergi.

Biogas

I kommunen finns två anläggningar som utvinner biogas, Sjöhögs avloppsreningsverk och Hedeskoga avfallsanläggning och kommunen har ett tankställe som erbjuder fordonsgas i form av biogas vilket är beläget i Ystad.

På Ystads reningsverk producerades 3,1 GWh biogas varav 2,3 GWh förbrukades år 2012. Gasen används för uppvärmning av rötkastrarna och alla byggnader på reningsverket. Merparten av energibehovet för uppvärmning tillgodoses genom egen produktion i den rötgasdrivna gaspannan. Periodvis under sommartid förekommer överskott av biogas vilket facklas bort .

Avfallet från Ystads kommun hanteras på avfallsstationen i Hedeskoga, som också tar emot avfall från Skurup och Sjöbo kommuner. Under år 2011 inkom totalt 102 766 ton avfall till Hedeskoga. Samma år samlades det in 1 634 ton mat- och livsmedelsavfall från de anslutna kommunerna. Matavfallet fraktas i sin tur till Sysavs anläggning i Malmö där allt bearbetas för att sedan fraktas vidare till Kristianstad och bli biogas. Från avfallsanläggningen utvinns depognigas vilken levereras via rörledningar till Ystad Energi AB där gasen används för fjärrvärmeproduktion. Under år 2011 utvanns 830 010 kubikmeter depognigas.

Den totala biogasproduktionen i Ystads kommun var år 2007 cirka 12 GWh.

Generellt har Ystads kommun, med sin stora jordbruksnäring, mycket god potential för produktion av biogas inom kommunen. Enligt rapporten Biogaspotential i Skåne från år 2011 har Ystads kommun en total biogaspotential från restprodukter på 151 000 MWh/år vilka huvudsakligen representeras av odlingsrester och energigrödor. För kommunen har ytterligare två studier genomförts för produktion av biogas.

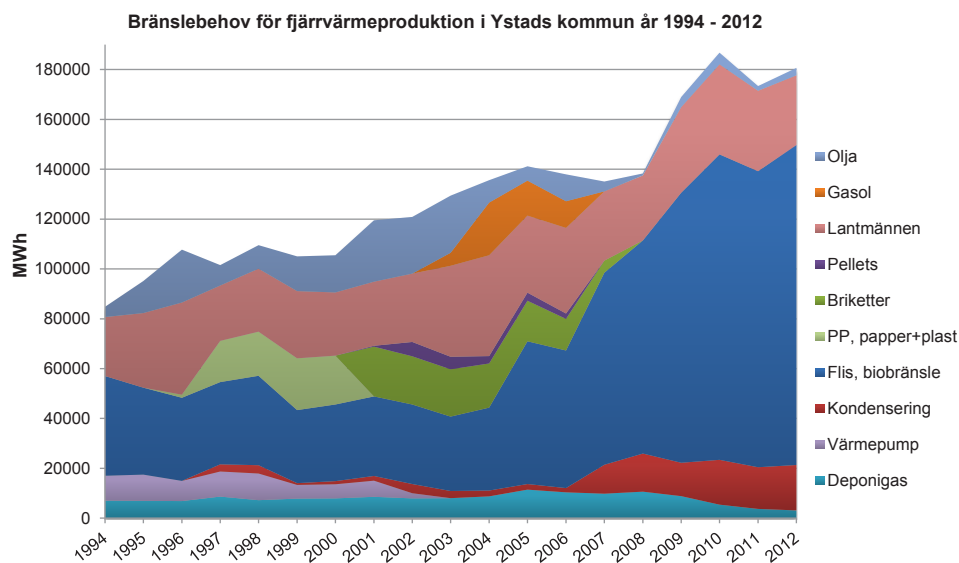
Företaget Detox har, i samarbete med kommunen, genomfört en pilotstudie med fokus på biogaspotentialen vid rötning av tång, alger och gräsklipp. Enligt studien har gräsklipp i form av ängsgräs och framförallt parkgräs en god potential för biogasproduktion. Däremot visade rötning av tång och alger på en oväntat låg biogasproduktion jämfört med tidigare undersökningar. Eftersom studien endast utförts i mindre skala är resultaten osäkra och vidare studier bör genomföras för att en verklig bedömning av energipotentialen för biogasproduktion av tång, alger och gräsklipp ska vara möjlig.

Den andra studien som har genomförts är Biogas Ystad-Österlen projektet som startade den 11 april 2011 tillsammans med Tomelilla, Simrishamn och Ystads kommuner med syfte att undersöka förutsättningarna för att etablera biogasanläggningar med tillhörande tankstationer i Ystad-Österlenregionen. En kartläggning har gjorts över vilka råvaror som finns lokalt i regionen och som kan tillföras en biogasanläggning. Kartläggningen har visat att livsmedelsindustrier och lantbruk har en total råvarumängd på 343 000 ton, varav 320 000 ton utgörs av gödsel. Cirka 67 GWh energi kan utvinnas ur den totala mängden vilket motsvarar runt 6 000 000 liter bensin. Den optimala placeringen av en biogasanläggning i regionen lokaliserades, enligt studien, till Lunnarp.

Fjärrvärme

Ystads kommun har ett väl utvecklat fjärrvärmenät vilket tillhandahålls av Ystad Energi AB. Fjärrvärmenätet är utbyggt i centralorten Ystad samt i Källesjö och Hedeskoga. Antalet fjärrvärmeanslutningar har kontinuerligt ökat och år 2013 var anslutningsantalet 1525 stycken vilket är en ökning på nästan 25 procent sedan år 2008.

Under perioden 1994-2012 har bränslebehovet förändrats och gått mot allt mer förnyelsebara energikällor. Det är främst andelen flis och bibränsle i fjärrvärmeproduktionen som har ökat under perioden medan deponigas och olja successivt har minskat, se figur 18. År 2011 var den totalt tillförda energin till värmeproduktionen 185 GWh varav elektricitet 3,6 GWh. Totalt levererades 132 GWh värme från fjärrvärmeverket¹⁹. År 2011 bestod bränslemixen vid fjärrvärmeanläggningen hos Ystad Energi till 98 procent av förnyelsebara bränslen där flis och bibränsle stod för den största andelen.

Figur 18: Bränslebehovet för fjärrvärmeproduktionen i Ystads kommun år 1994-2012.

I nuläget produceras ingen elektricitet vid värmeproduktionen. Andelen olja används för att kompensera underskottet vid driftstopp eller under kalla perioder då bibränsleproduktionen inte räcker till.

Det finns god potential i Ystads kommun för utbyggnad, effektivisering och gemensam planering av fjärrvärme vilken spelar en viktig roll för omställningen av energisystemet. Fler anslutningar är möjliga om det sker en förtätning och utbyggnad av befintligt fjärrvärmenät eller om lokala produktionscentraler för fjärrvärme etableras i tätorterna utanför centralorten. Det finns även möjlighet att samverka med industrin genom att utnyttja spillvärme därifrån under förutsättning att denna är konkurrenskraftig mot egna produktionsmetoder såväl miljömässigt som ekonomiskt.

Det finns goda möjligheter att minska beroendet av den andel olja som används för att kompensera underskottet vid driftstopp eller under kalla perioder då bibränslet inte räcker till. Det planeras att bygga en ackumulatortank för att ta tillvara på de överskott av bibränsle som uppkommer under vissa perioder för att kompensera vid underskottstillfällena. Ackumulatortanken planeras att vara färdigställd under år 2014/2015. Det finns även potential att ta till vara på den biogas som periodvis under sommaren facklas bort vid Ystads reningsverk, vilken är i storleksordningen 0,86 GWh/år.

Det finns en rad privata initiativ för etablering av fjärrvärmeanläggningar i Ystads kommun. Några av dessa är den lokala fjärrvärmeanläggningen i Löderup.

